

פקודי חזק

וטהר לבנו

מענה על שאלת רבות בפרשה
זילדושים מקורלים וזילזוקלים עצומים

פרשת זו תרם ידידי חיקר

חנן בן שמחה הי"ו שישלח לו רפואה שלימה ובריאות איתנה

לעילוי נשמת חמיו

דויד חימי בן סאלם חימי, ז"ל.

שהקדיש את חייו למען העם היושב בציון, ולהצלת יתומי תימן ילדי ישראל בגולה.

ד"ר אהרן טייטלבוים ז"ל אב"ד אשדוד
אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,
ובינתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאוכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותך ויחד לבנו לאהבה ולידאה את שמך"

נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובינתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאוכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

בסעייטא דשמיא בזכות תפילת רבים ותפילות תלמידי היקרים!!

נראה שיש תורם להדפסת כרך דברים (ויתכן שעוד כרכים בס"ד)

במגמה שיצא לקראת חודש תמוז

אשמח למתנדבים בעם, לזיכוי הרבים!! שיעזרו: בהגהה, ותיקון ניסוח, ובהכנת מפתחות,

והשלמת מקורות. אפילו על פרשה אחת מחומש דברים!

ואפילו בלי ניסיון, רק רצון טוב והבנה נכונה! וכל המסייע תבוא עליו הברכה

החזק במוסר כי חידך: קיבלנו אני ותלמידי והלוואי כל עם ישראל

5 שורות או קטע קטן מספר מוסר שמדבר ללבך - במיטה לפני השינה

וטהר ליבנו – פקודי

אלה פקודי המשכן, משכן העדות

בנחלתך, שלא מזמור הוא אלא קינה יש כאן??? כי על חורבן בית המקדש צריך לקונן ולא לשיר??? **ותירץ** שיש כאן מקום לשמוח שגם בשעת חרון אף הקב"ה שפך את **כעסו על עצים ואבנים, והשאיר את עם ישראל לפליטה**.

וזוהי התשובה גם לכאן, שהקב"ה מבשר לישראל שכוח תרומת המשכן שבנו עם ישראל באהבה, **לא רק שמכפר על חטא העגל**, אלא יש בו גם עוצמה **וכוח עצום גם לעתיד, וכפי שהגמרא יומא ע"ב דורשת "עצי שיטים עומדים"** שגם אחרי שהם נגזזים יש בהם עוצמה וכוח, ואכן **בזכותם 2 פעמים הקב"ה לא ישפוך חמתו על עם ישראל**.

ייתכן שהקב"ה הקדים את בשורת חורבן 2 המקדשות, כי בא להוכיח לעם ישראל שהיו לחוצים מחטא העגל, הנה לכם שבכוח המשכן שבניתם באהבה לכפר לא רק את חטא העגל אלא יש בו כביכול גם עודף ויתרה לפטור 2 פעמים את עם ישראל מכליה, וזוהי עדות שהמשכן מכפר לעם ישראל על חטא העגל, **אשריכם** ישראל שבניתם עוצמה שכזו, לא רק דאגתם לכם, אלא בנדבת לבכם הטהור דאגתם לדורי דורות, ראו מה בניתם אשריכם ישראל!!!

המשכן משכן העדות

שהרי בחנוכה הסתיימה מלאכת הכנת המשכן, ואיפה היו מונחים המשכן וכליו עד חודש ניסן???

ייתכן שהכל היה מונח **"במשכן העדות"** – אוהל משה שמה קרא לו **"אוהל מועד"**, והיות וזה שימש מקום לשמירת המשכן ממילא מתאים שחלק מתרומת המשכן ילך גם לזה, כי זה מצורכי המשכן, **ואולי** בחודשים מחנוכה עד ניסן המשכן וכליו גם השפיעו וגם ספגו מקדושת לימוד התורה של משה ומבקשי ה', וזה הוסיף לעוצמת קדושת המשכן שישפיע לנצח נצחים, ככתוב עצי שיטים עומדים לעד גם לאחר שנגזזו.

ייתכן עוד בדרך אפשר ורמז שמה רבינו רצה לתקן את מה שעם ישראל לא ניצל את כוח התורה כנגד **הבעל דבר** שהוא השטן שבלבל אותם והחטיא אותם בעגל, שהרי לאחר מתן תורה ועלייתו להר למשך 40 יום אמר לעם ישראל **"מי בעל דברים יגש אליהם"**, ואולי רימז להם שאם **"בעל דבר"** – השטן יבוא לבלבלם אזי אהרן וחור בכוח תורתם ימנעו את חטא העגל, אבל השטן גרם שהחוטאים בעגל לא הקשיבו לחור והרגוהו, ולכן אהרן לבדו לא יכל למנוע את חטא העגל, ולכן בתקופה זו שהמשכן וכליו שכנו באוהל משה מקום הרבצת התורה, זה תיקן מה שלא השתמשו בכוח התורה של אהרן וחור שלכן חטאו בעגל, וכ"ז בדרך אפשר ורמז, ועי' במדרש רבה נא' ז' שמשכן ומשכן העדות זה כוח הקורבנות יחד עם כוח התורה.

ללמדנו, שכל פרוטה בורא עולם מיעד לה יעוד, ולכן כשקשה לך כלכלית דע לך כמו שהכסף זורם לארנק של השני, כך הוא יכול לזרום לכיס שלך, הכל לפי רצונו של בורא עולם, כל פרוטה עוברת תחת ידו ורצונו, רק נתחזק **"ישראל בטח בהשם תשועת עולמים"** וישועת ה' כהרף עין, בקרוב ממש אמן ואמן, וגם נלמד מזה שלא רק שיש לתקן את החטא, אלא צריך גם לתקן מה שלא השתמשנו בכלים שיש לנו לנצח את היצר הרע.

אלה פקודי המשכן

אחרי משה וכידוע ויהי זה לשון צער, שאמרו שמה התעשר מקופת המשכן רח"ל, לכן בא ונתן להם חשבון מדוקדק, ועל ליצני הדור הללו שמפקפקים בצדיק וישר נביא הנביאים שבורא עולם בעצמו מעיד עליו **"בכל ביתי נאמן הוא"** – על אנשים כאלו נכתב **"אלה"**, שזה כביכול המשך חטא העגל שאמרו בו **"אלה"**, וזה הגורם לחורבן בתי המקדש ולגלות הארוכה.

די כבר לדבר נגד גדולי ישראל, כל מי שמדבר על גדולי ישראל לא גילה את אמריקה בחשדות שהוא מעלה ומגלה, כי כך היה מאז ומעולם כך פקפקו ביצחק שהוא לא בן אברהם אלא בן אבימלך, כך פקפקו אפילו תלמידי חכמים מראשי הסנהדרין בנביא הנביאים משה רבינו הישר באדם שהוא גנב, וכן פקפקו שמה שמחוץ למחנה עושה עבירות חמורות למרות שראו עמוד ענן מעל אהליו, הם בכל זאת קינאו לנשותיהם שלא תתייחדנה עם משה רבינו, עד כדי כך חשדוהו וכדי ביזיון וקצף!!!

לכן, די להיות ממתקני ומבקרי הרבנים!! אל לך להיות הרשע הארוך שמקרר את שארית ישראל בזלזול גדולי ישראל, דע לך שבדרך רעה זו הכל יקרוס תחתך ותחת יוצאי חלצך, פשוט הפסק עכשיו ומיד!!!

כתב רש"י כתוב משכן 2 פעמים, רמז למקדש שהתמשכן בשני חורבנות על עונותיהן של ישראל, ובהמשך כתב רש"י **"משכן העדות"** שהמשכן עדות לישראל שוויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם. והמפרשים מקשים, שכביכול התחיל בגנאי וסיים בשבח, בתחילה מצערם שמבשר להם על חורבן 2 בתי המקדש, ובסוף מבשר להם שוויתר להם הקב"ה על חטא העגל שהיא בשורה טובה.

ותמוה אם בא לבשרם טוב בזמן טוב של סיום המשכן בשלימות ובזמן כפרת עוון העגל, מדוע הזכיר שיחרבו 2 מקדשות?? **והרי** במצרים כשאמר ה' למשה **"אהיה אשר אהיה"** שכשם שהקב"ה עם עם ישראל בגלות זה אז כך הקב"ה יהיה אתנו בגלות השנייה, טען לו משה רבינו למה לצער את עם ישראל ולבשר להם על צרה נוספת שתבוא עליהם!! והסכים עמו ה' ואמר לו לך אמור להם **"אהיה שלחני"**!!! אז למה כאן בישר להם 2 בשורות רעות???

ונראה לתרץ, שהנה הקשה רש"י קידושין ל"א ע"פ המדרש איכה רבה ד' ט"ו על **"מזמור לאסף אלוקים באו גויים"**

כתוב במדרש רבה שנכנס משה אצל בצלאל וראה שהותיר מן המשכן, אמר לפני הקב"ה רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר?? אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות, וזו הכפילות **"אלה פקודי המשכן משכן העדות"** כי היו 2 משכנים, ולפי זה מובן מה שכתוב בפרשת ויקהל ל"ו ז' **"והמלאכה היתה זים לכל המלאכה לעשות אתה והותר"**, ובמפרשים דנו מה הכוונה שהיה די וגם הותר, ויתכן והתשובה היא כדברי המדרש, שהיה נותר מצורך המשכן הראשון והספיק גם למשכן העדות.

ובעצם צריך להבין מה זה **"משכן העדות"** שהוא נפרד מהמשכן הרגיל?? **וראינו** במפרשים שהכוונה לאוהל מועד שעשה משה רבינו לאחר חטא העגל שנטה אוהלו מחוץ למחנה וכל מבקש ה' בא לשם ללמוד תורה, ועל פי רש"י זה היה רק לאחר יום כיפור שירד עם הלוחות השניות ולאחר שנצטווה על המשכן, ולדברי האבן עזרא זה היה לאחר תרומת המשכן.

ולכאורה אם תרמו לצורך המשכן איך היה מותר להשתמש בזה לצורך אוהל ללימוד תורה?? והאם הוראת הקב"ה המפורשת זה היתר שמותר לשנות ממטרת הצדקה, או שזה הוראת שעה?? אמנם בגמרא ב"ב ח' ע"ב דנה בעניין שינוי מטרת צדקה, אבל יתכן שאין כאן כלל שינוי ממטרת הצדקה.

כתוב במדרש רבה ש"אלה" בא לתקן את **"אלה"**, דהיינו את חטא העגל שאמרו **אלה אלוהיך ישראל**, ומקשים שאם כן מדוע דווקא כאן כתב רש"י שמרומז **חורבן 2 בתי המקדש** שהם כמשכון על עם ישראל??

ונראה לתרץ על פי המדרש **תנחומא** שליצני הדור היו מרכלים על משה כפי שכתוב **"ויהי כצאת משה והביטו"**

וטהר ליבנו – פקודי

אלה פקודי המשכן – המשך

האור החיים הקדוש בפסוק **"כל הזהב"** שאכן לא בוזבז פירור מהזהב, הכל נוצל כראוי בלי טעויות, וכן **במהרי"ל דיסקין** שמסביר את הכפילות **"עשו כן עשו"** ל"ט מ"ג, שהייתה עשיה מושלמת בלי טעויות, וא"כ אין כאן מקום לליצנות על גניבות כי הכל היה צפוי ברוח הקודש ובחכמה אלוקית **שידעו מראש בדיוק כמה צריך להכל במדויק!!!**

אלא ללמדנו שליצינים לא מחפשים תירוצים אמתיים, ואין ברירה חייבים להמחיש להם באופן חד וברור, שלא יהיה להם שום פתחון פה חלילה, כפי שהיה אצל אברהם ויצחק כפי שאכתוב בהמשך, **ואולי** בגלל ליצינים אלו משה היה צריך להתפלל שתשרה שכינה במשכן, כי היה כבר רוע ומחשבות רעות שנכרכו סביב מלאכת המשכן.

ויתכן שבגלל זה היה גם עיכוב בחנוכת המשכן - שהליצינים יפסיקו מליצנותם, אבל גם זה לא עזר, שהרי כתוב במדרש **רבה נא** ו' שמשא פירט להם הכל בעת שהמשכן עמד שזה היה בתקופת ניסן, וכתוב שם שמשא לא ראה את ווי העמודים שהיו מכסף ונלחץ מאוד מהליצינים, עד שראה את ווי העמודים, **ואולי** לכן גם לאחר הקרבת כל הקרבנות עדיין לא היה גילוי שכינה, כי בגלל הליצינים ה' הקפיד על עם ישראל, ויצטערו כשיראו שאין גילוי שכינה ויעשו חשבון הנפש וגם הליצינים והמפקקים ביושרו של משה רבינו יחזרו בתשובה שלימה.

ופלא עצום הוא שמשא שידע את כל התורה כולה איך שכח לרגע שיש כסף בראשי העמודים, וכי לראות אותם הוא צריך?? הרי את כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ידע וכל שכן מה שכתוב בתורה מפורש?? **אלא** ללמדנו שמלבד כל הפעולות הגשמיות למנוע מעלינו ליצנות ולזות שפתיים ושם רע, עלינו להתפלל מתוך שברון לב לבורא עולם שיציל אותנו מפיהם של ליציני הדור, וברגע שעזר לו הקב"ה הכל התבאר והסתדר, וכפי שנראה בהרחבה במאמר הבא.

וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל

ואכן פלא הוא איך משה רבינו נביא הנביאים רואה את העתידות ויודע את כל התורה כולה וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, איך הוא שכח פסוקים בתורה שנאמרו לו מספר פעמים על ווי העמודים שנעשו מכסף??

אלא כאמור קודם בורא עולם בכוונה הלחיץ את משה שיעלם לו חשבון הכסף וילחץ ומרוב צער ודאגה הוא יתפלל בשברון לב, ואז תבוא הישועה, ואכן משה רבינו לאחר התפילה נזכר בווי העמודים ובכך הוא הוכיח שהוא לא גנב כסף, כי עד השקל האחרון הוא הראה להם לאן הלך הכסף.

אבל לא זו בלבד, אלא ברגע שה' הושיע את משה בזכות התפילה שנאמרה מתוך שברון לב ולחץ עצום, זה עזר למנוע מהליצינים לטעון גם כמה זהב קיבלת?? תוכיח!!! כי מיד נסתמו טענותיהם לגמרי וקיבלו את דברי משה באמונה מוחלטת בלי טענות ומענות כלל.

וכמוכן קודם משה יכול היה לטעון ולהוכיח להם שעצם הדבר שתוך יומיים ציוו להפסיק לתרום כי יש די והותר, זה מוכיח שלא גנב, כי רק על ידי רוח הקודש והחכמה המופלאה שקיבלו מהקב"ה ידעו בעלי המלאכה מראש כמה בדיוק צריך, ולכן הם לקחו וקיבלו בדיוק לפי התוצאה ולא היה מקום לגניבות, **אבל** כאמור ליצינים לא מחפשים אמת והם מתעקשים לחשבון ברור ולא לסיפורים וכדומה.

ללמדנו שלפעמים בן אדם סובל דווקא בעניין שהוא בטוח שבוה אין לו סיבה לסבול וזה החלק הבטוח שבחיינו, והוא משתומם למה אפילו כאן במקום הכי פחות צפוי נפילתי?? **אבל** לפעמים זה ממש לא נפילה אלא קרש קפיצה, שאם האדם ילחץ ויתפלל מעומק הלב ומתוך שברון הרוח, אזי בורא עולם יוציא אותו מצרה זו ויפתור לו דרך זה גם את הצרות האחרות שבהם סבר האדם שלא היה לו דרך וסיכוי הגיוני להינצל מהם.

לכן נזכור שנסתרים דרכי ה' וחלילה לנו לפקפק בבורא עולם ובהשגחתו עלינו, אלא נתפלל אליו באמת ובתמים וחסדי ה' עלינו יהיו תמיד וישועת ה' כהרף עין אמן ואמן.

כתוב במדרשים תנחומא ושמות רבה נ"א ו' שליציני הדור טענו שמשא התעשר כי גנב לעצמו מתרומות המשכן, **ולכאורה** יש למשה ראייה חותכת שהוא לא גנב מהתרומות, כי אם חלילה הוא היה גונב מדוע א"כ ציווה על העם אחרי יומיים להפסיק לתרום!! הרי אם חלילה הוא לא היה אדם ישר אדרבא היה מצווה על העם להמשיך לתרום??

אמנם, על זה הליצינים יטענו שמשא מצדו היה ממשיך לבקש תרומות ורק **בגלל העושים במלאכה** שטענו שזה מספיק די והותר לכן משה רבינו נאלץ לצוות להפסיק את ההתרמה, כי אם הוא לא היה מצווה, מיד היו עושי המלאכה חושדים בו למה לא הפסיק את ההתרמה.

אבל גם אם הליצינים היו עונים זאת, עדיין יש כאן תמיהה עצומה לליצנות שלהם, שהרי **מאיפה ידעו בעלי המלאכה תוך יומיים שבהם אספו את התרומות כמה כסף הם יצטרכו?? הרי מזכיר בעם של עבדים** שלא היה להם ניסיון במלאכת האומנות העדינה, שאפילו לאנשי מקצוע ותיקים יקשה עליהם לדעת כמה בדיוק צריך, וכאן שסביר מאוד שיטענו והרבה חומר יתבזבז על ניסיונות שיכשלו אם כן היו צריכים לקחת הרבה יותר חומר ליתר ביטחון.

אלא היה ברור לעיני כל, שה' נתן בהם חכמה עצומה שלא בדרך הטבע, כך שהם ידעו לדייק בדיוק כמה צריך, וכדברי

דק בקשר לכסף ידעו כמה נתרם ויכלו לדעת מה יצא מזה בדיוק, שהרי רש"י כתב שכסף לא נתנו בתרומה רגילה רק במחצית השקל, וכשנצרך את כל מחציות השקלים יוצא בדיוק כפירוט התורה 100 כיכר כסף ו 1775 שקל, ורש"י מחשבן שזה בדיוק מתאים למספר בני ישראל.

אבל לגבי הזהב ושאר הדברים שתרמו בנדבת לב אחד הרבה ואחד המעיט אז גם כאשר משה רבינו נתן פירוט כמה השתמש ולמה, בכל זאת יכולים הליצינים לטעון נגדו אולי קיבלת יותר?? **וכן** בשאר הדברים שניתנו בנדבת לב! ואיך משה רבינו יכול היה להוכיח שלא קיבל יותר, ולא לקח מאומה לעצמו כטענת הליצינים??

וכאמור בקשר לכסף עם ישראל ידע בדיוק כמה נכנס, ולכן אם בחשבון הכסף משה רבינו יטעה ולא יוכל להוכיח מדויק לאיפה הלך הכסף במדויק יהיה זה הוכחה ניצחת לטענת הליצינים נגד משה רבינו.

ואומנם גם אם משה רבינו יוכיח כל פרוטה בכסף לאן נוצלה, בכל זאת יגידו הליצינים שבכסף משה רבינו לא רימה כי ידע שאפשר לבדוק אותו בבירור, אבל בשאר הדברים אולי הוא כן גנב חלילה.

ולכן כאשר משה לא ראה את ווי העמודים מכסף שהיו נסתרים ביריעות ונשכחו ממנו, הוא נכנס ללחץ נוראי שיטענו שהוא גנב עם הוכחות!!!! - איפה ה 1750 שקל???

וטהר ליבנו – פקודי

ליצנים – הליצנים הציקו גם לאברהם אבינו, כך הם מציקים לגדולי ישראל בכל הדורות

פסלו, שהרי עצם לידתה הוכיחה שאברהם ושרה מולידים, וזו הייתה הברכה כשנולדה בת זו.

ואכן היא מתה בגיל צעיר כי לא ימצא לה שידוך יהודי, וכנכתב באריכות בפרשת חיי שרה בדעת רבי מאיר, וגם דווקא מתה בגיל צעיר עם פטירת שרה ע"י **בדרוש שמואל ובמנחה בלולה** בפסוק "ולבכתה", כי אז גברה הליצנות שערערו על יצחק, והמוות של הבת בגיל צעיר בזמן העקידה עורר את כולם, שבעצם ברור שאברהם ושרה כן מולידים ויצחק הוא בנם האמתי כמו הבת הצעירה שמתה זה עתה.

וכל כך הייתה השפעת הליצנים גדולה, שכתוב שגם ישמעאל היה מציק ליצחק, וטען לו כטענת ליצני הדור שיצחק אינו בן אברהם אלא בן של אבימלך, ולכן ישמעאל ניסה אפילו להורגו.

וזה פלא עצום, שהרי לישמעאל היה ברור שלמרות שאברהם ושרה היו עקרים, בכל זאת היה ברור לו שהיה להם נס ונתרפאו, שהרי הוא - ישמעאל אברהם הולידו מהגר, וגם שרה הולידה את יצחק, וממילא ברור היה לישמעאל שיצחק נולד מאברהם ושרה כי שניהם הפכו למולידים, שהרי אם אברהם לא מוליד אז גם הוא אינו בן אברהם, אז למה צחק על יצחק והרס לעצמו??

אלא כאשר יש נגיעה וקנאה וליצנות השכל לא עובד, למרות שכשאתה שותף לליצנות על האחר אתה לפעמים פוגע גם בך עצמך, אבל במצב של קנאה וליצנות אתה כמו עיוור ולא רואה כלום, וליצנות אחת דוחה מאה תוכחות, וגם כל תוכחות אברהם לא עזרו לו לתקן את דרכו.

דאו עד כמה צריך לשמור על כבוד המשפחה ועל שם טוב, שח"ו לא נחטא ונבייש את משפחתנו חלילה, הנה בשביל כמה ליצנים שאמרו מאבימלך התעברה שרה, הקב"ה שינה פני יצחק כפני אברהם, בכדי שאף ליצן לא יפקד בכבוד המשפחה. **וגם** נלמד מכאן עד כמה עלינו להיזהר מליצנות שגורמת נזקים ורשעות בלי היגיון, וגם עד כמה עלינו להיזהר לא להיות טרף לליצנים אלא להתרחק מהם כהנהגת נח, ואם אפשר עלינו להתאמץ להיות נקיים מאלוקים וגם מאדם אפי' מליצנים.

ויעשו את ציץ נזר הקודש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פיתוחי חותם קודש לה'

ויתכן שבציץ זה אותיות גדולות ופיתוחי חותם לכן יכלו להצטופף 4 אנשים או נערים יחד ולכתוב בו זמנית, וזה עדיין בגדר "אפשרי", ובכתיבת הציץ שם דרשה התורה שיכתבוהו רבים, ויתכן שקללו את בן קמצר כי מנע את התועלת מכל סופר סת"ם שיכתוב שם השם בבת אחת, שהרי שם זה כמעט בלתי מציאותי ולא אפשרי שיכתבו 4 בבת אחת.

וכשנרחיב בתשובתו נקבל גם תשובות לשאלות הנוספות שכתבתי תחילה, שהנה כל המלאכות האסורות בשבת לומדים אותם ממלאכת המשכן, וכפי שכתבתי בפרשת ויקהל התורה כפלה והאריכה שוב בפרשה שלנו את כל מלאכת המשכן, בעיקר בשביל ללמד את המלאכות שאסורות בשבת, ולכן דווקא בפרשתנו כתוב "יכתבו מכתב עליו", ללמדנו שגם זה נחשב כתיבה לעניין שבת.

ולכאורה צריך עיון, שאם בציץ 4 אנשים כתבו ביחיד כל אחד אות אחת, למה זה נחשב לכתובה, הרי כל אחד כתב רק אות אחת, ואות אחת זה רק חצי שיעור?? שהרי בתוספתא שבת פרק י"ב כתוב "כתב אות אחת ובה אחר וכתב אות אחת אפי' כל השם כולו אפי' כל [הספר] כולו פטור, אבל כתב אות אחת והשלים את השם או השלים את הספר חייב???"

והנה ה"אור שמח" הלכות שבת פרק א' מבאר את כוונת התוספתא, שמה שכתוב בתחילת התוספתא שכשכתבו ביחד פטורים, זה מכיוון שכל אחד לא התכוון לכתוב יותר מאות אחת, וגם אף אחד מהם לא התכוון להשלים את הספר, לכן זה נחשב שהתכוון רק לחצי שיעור, כי גם לא ידע שבכתבתו נשלם הספר ולכן פטור, אבל בסוף דברי התוספתא "שכתב אות אחת והשלים את הספר חייב" זה כשהתכוון להשלים ולכן חייב.

אומנם הסבר זה מתאים לדעת רבא שהמתכוון לחתוך היתר (תלוש) וחתך בטעות את המחובר הרי שזה נחשב למתעסק ופטור, כי כל שלא התכוון בפעולתו לעשות עבירה זה נחשב מתעסק ופטור.

אבל לדעת אב"י שכל שהתכוון למלאכה אפילו של היתר כגון לחתוך היתר וחתך איסור גם חייב, שהרי הוא רצה לעשות את

ושנבין עד כמה כוחה של ליצנות, הנה לנו אברהם אבינו שכל כך אהב את שרה אמנו, בכל זאת במותה בכה עליה רק קצת!!!! ולמה בכה רק קצת?? ועל זה התשובה המפורסמת, שלא יגידו הליצנים שבעה על שמתה בגלל העקדה, והוא בוכה ומתחרט שעשה את העקדה ושיקר על אשתו וגרם למותה!!!!

ונשאלת השאלה מילא מה ששיקר עליה בקשר לעקידה כי חשש שהיא תסרב או תעכב את מצוות הבורא, ניחא!! כי עליו החובה לקיים מצוות ה' גם אם אשתו תסרב, אבל לבכות קצת עליה, למה?? וכי בגלל כמה ליצנים ימעט בכבוד שרה?? הרי הכאב הוא טבעי וזועק לשמים!!

אלא נראה שאברהם העדיף למעט בכבוד אשתו, ולהשתלט על הכאב הטבעי ולהתאפק, רק בשביל שלא יתחלל שם שמים, שכאילו הוא חס ושלום מתחרט על מצוות העקידה!!!! ואוי לאותם ליצנים שבגללם נמנע אברהם אבינו לבכות כראוי לצדקת שרה אמנו, הלוא על שלא הספידו מספיק בפטירת יהושע בן נון הייתה התפרצות הר געש, והר געש קטן לעומת העונש של הליצנים שמיעטו בהספדה של שרה.

כמו כן, בליצנות גם גורמים לידה ומוות, כי כתוב שבת נולדה לאברהם ושרה ובכל שמה, כי היא שימשה כראיה נוספת נגד הליצנים שאברהם ושרה לא מולידים ושמאבימלך התעברה שרה, כי הנה שוב התעברה שרה והולידה מאברהם בת נוספת עוד קודם העקידה.

ובת זו הוכיחה שיצחק שנלקח לשחיטה זה לא בגלל שהוא מאבימלך ומשנאת אברהם אותו, וגם מה שלא נשחט בסוף זה לא בגלל שהוא בן פסול שנולד בזנות מאבימלך ולכך הקב"ה

בלשון הפסוק כאן יש לעיין, שכאן כתוב "ויכתבו עליו מכתב", ואילו בפרשה תצוה כתוב "ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לשם" ולא מוזכר שם שיכתוב מכתב עליו?? וגם מה זה המשמעות לכתוב מכתב??

ועוד ראיתי, ששאל האדמו"ר רבי אברהם מרדכי אלתר מגור – מדוע כתבה התורה "ויכתבו" בלשון רבים, למה נעלה בדעתנו שכמה אנשים יכתבו זאת?? ולמרות שכתב "ויעשו את ציץ" - בלשון רבים, שם יתכן שאחד חתך ואחד רקע לפלטה דקה את הזהב והשלישי כתב.

ובפשטות אפשר לתרץ שמושה ציווה לציבור שיעשו ויכתבו, למרות שרק א' כתב, או שא' כתב קודש והשני כתב לה' 2 זכו במצווה, אבל מ"מ נראה שיש כאן דגש עומק – מכך שכתוב "ויכתבו עליו מכתב", וכפי שנראה בהמשך.

והנה על השאלה מדוע כתוב לשון רבים - ויכתבו עונה האדמו"ר, ע"פ הגמרא יומא ל"ח שמסופר על אדם בשם "בן קמצר" שהיה אומן שידע לכתוב "שם בן ארבע אותיות" (הוי"ה) בבת אחת! בכך שהיה מניח 4 קולמוסים בין אצבעותיו וכותב בו זמנית את כל ה 4 האותיות של שם ה'!

ואת המומחיות המיוחדת הזו סירב בן קמצר ללמד לאחרים, ולכן במשנה דורשים אותו לגנאי, וקוראים עליו את הפסוק "שם רשעים ירקב"!!!

ותמה האדמו"ר מדוע יש לגנות אותו עכ"כ? וכי מה אכפת לנו שנמשיך לכתוב את שם ה' באופן רגיל אות אחר אות??

ותירץ שכאשר כותבים את שם ה' בבת אחת יש בזה מעלה גדולה כי שם השם אינו חסר אף לא לרגע אחד!!! ויש בזה כבוד שמים!!! ולכן גם כאן רצו ששם ה' יהיה כתוב על הציץ באופן מושלם בבת אחת שלא יהיה חסרון אפילו של רגע קטן, ומשום כך נאמר כאן "ויכתבו" בלשון רבים כי ה' הקדוש נכתב בו זמנית בבת אחת על ידי 4 אנשים, ולמרות שה' יכל לתת חכמה שאחד יכתוב הכל כפי שכתב בן קמצר וכך הכתב אחיד, בכל זאת נראה שכאן הקב"ה העדיף יותר אנשים שיזכו ובלי נס מיוחד.

וטהר ליבנו – פקודי

וביחד עם אחר שבו זמנית הוסיף אתו גם אות הושלמה המילה או הספר, **בכזה מקרה גם לאביי הם פטורים, כי בכזה מקרה גם לדעת אביי חייבים שיכוונו לתוצאה המשותפת והמושלמת** בכדי שיתחייבו עליה כמשלים אות לספר.

והתוספתא מדברת במקרה שהם לא כיוונו לתוצאה המשותפת והמושלמת לכן אין מעשיהם מתחברים, כי כל אחד רק כתב אות בודדת כשהיה חסר יותר מאות אחת להשלים את הספר, ולכן אין זו מלאכה חשובה לכל הדעות ופטורים גם לדעת אביי.

ולכן מובן מדוע בפרשה שלו דווקא כתוב "יכתבו עליו מכתב" ללמדנו שלמרות שחסר יותר מאות אחת וביחד כמה אנשים כתבו כל אחד אות אחת וביחד יצאה התוצאה של הכתב המושלם, בכל זאת צריך לכל הדעות שכולם יכוונו לתוצאה שיצא מהכתיבה שלהם שכתבוהו בבת אחת - "מכתב", ולכן רק אז זה נחשב למלאכה חשובה של כתיבה בשבת לכל הדעות.

ודעו לכם שכ20 שעות עמלתי רק להבין את עומק דברי קודשו של האמרי אמת מגור זצ"ל זכותו יגן עלינו, אבל זה יקר מפניני, מלבד שיש בזה גם רעיון עצום לחיזוק, וכפי שתראו בסמוך, וגם להתחבר בהבנת "קודש לה" שכתוב על הציץ הקדוש זה עונג רוחני אמתי.

ללמדנו, שגם אם חסר הרבה בכל זאת אם כמה מצטרפים ביחד להשלים את כל מה שחסר, ומתכוונים להגיע ביחד לתוצאה המושלמת, זה נחשב שכל אחד עשה את כל המלאכה, ולכן, נתלכד יחד כל אחד עם חבריו בדרך רבותיו לעשות רצון אבינו שבשמים, ואל תאמר אני רק אות וחסרות הרבה אותיות וממילא חסר הרבה, זה לא נכון כי יש הרבה קבוצות של יראי השם ועובדי השם אלא כל אחד יתחזק ויחזק חלקו, ובספר תורה שחסר אפילו את אחת זה פסול, ונכווין חזק שביחד תושלם המטרה לקדש שם שמים בעולם, "קודש להשם".

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה ויברך אתם משה"

ולאחר כל זאת, שוב מתחדדת השאלה ביתר שאת, וכל כך למה? למה בסיום המלאכה כביכול חשש משה עד כדי שהיה צורך לברכם שתשרה בהם השכינה, ובאמת אכן גם לאחר שהוקם המשכן והקריבו קרבנות עדיין לא ראו את השראת השכינה, ולמה??? הרי הם קיבלו הבטחה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"???

ונראה שכביכול יש כאן מטרה שהעיקוב והמתח יביא את עם ישראל לקצה של הסבלנות וכמעט לדיכאון וייאוש חלילה!!! ולמה?? מה המטרה??

וייתכן שהתשובה היא, לחדד ליהודים שלא יחשבו שהמשכן זה נוסחת פלא, ושהיא מכפרת על כל העוונות, ומעתה כל עבירה תימחק על ידי המשכן, וחלילה דווקא מחמת המשכן יגרם נפילה רוחנית בעם ישראל כי יסמכו על המשכן והקרבנות, לכן משה רבינו גילה להם שגם כשהמשכן מוכן עדיין צריכים ברכת צדיק.

וגם בורא עולם הוסיף לחדד להם זאת על ידי כך שגם אחרי שבנו את המשכן עדיין כביכול מתח אותם עד גבול הסבלנות, שיבינו שהדברים לא פשוטים כל כך, שהמשכן לא עובד באופן אוטומטי, וכך הוחדר להם והושרש להם היטב שגם כשיש משכן חייבים תפילות ועבודת השם מרובה, וחס וחלילה לא לזלזל ולהקל ראש ח"ו בתורה ובמצוות ובעבודת ה'.

וכפי שכתבתי כמה פעמים, שראינו בזמר "איש חסיד היה" הנאמר בסעודת מלווה מלכה, שאליהו הנביא שבא לעזור לפרנסת החסיד, ומופיע שם שגם אליהו הנביא שבא לעזור ליהודי צדיק גם הוא היה חייב בחצות הלילה להתפלל ולהתחנן לבורא עולם לעזרה, ללמדנו שתמיד חייבים תפילות ומאמץ כי אין קיצור דרך, מלבד שיש עניין מפורסם שהקב"ה מתאוה לתפילות הצדיקים.

אז קדימה, השתדלו והרבו תחינה, ונדע אין קיצורי דרך, יש סגולות יש זכויות אבל תמיד ובאמת תמיד חייבים עבודת השם ותפילות במסירות נפש עד טיפת הכוח והסבלנות האחרונה וגם אחרי האחרונה.

המשך – ברכת משה הייתה בחנוכה ולחנוכה

חג הקמת המשכן היה בא' ניסן, ובכל זאת בורא עולם שמר את יום זה לחג בימי החשמונאים שמאז יחגגו את חנוכה לדורי דורות.

הפעולה של לחתוך וזה לא נחשב מתעסק, ורק אם התכוון להרים ובטעות תלש אז פטור כי בכלל לא התכוון לחתוך, ואם כן לדעת אביי אם כתב אות ובכך השלים את הספר יהיה חייב כי הוא התכוון לכתוב ויצא מזה כתיבה, ואי אפשר להחשיב זאת כמתעסק לדעתו, ואם כן לאביי קשים דברי התוספתא???

ומתוך האור שמח שלדעת אביי כשכתוב בתוספתא שפטור מדובר שכתבו כמה אנשים כל אחד מהם אות אחת בבת אחת, ובבת אחת נשלם המילה או הספר מכולם, והיות וכתב רק אות אחת לבדו לכן פטור.

ולכאורה קשה, למה לאביי המוסיף אות אחרונה ובכך הסתיים הספר זה נחשב כתיבה וחייב אפילו בלי שידע שבכך יושלם הספר, כי במציאות הוא כתב ויש לאות שכתב חשיבות בכך שסיים את הספר, ואילו כתבו ביחד ונשלם בבת אחת הספר פטור, הרי גם בזה יש השלמת ספר שזה דבר חשוב??

ונראה לתרץ, שבאופן שכולם כתבו רק אות אחת בלבד בבת אחת למרות שבכך הושלם המילה או הספר, בכל זאת היות ולפני זה לא הייתה מילה או ספר כתוב שחסרה בו רק אות בודדת, אלא היה חסר בו יותר מאות אחת והוא כתב רק אחת

וממשמעות הפסוקים ברכה זו הייתה עוד קודם א' ניסן יום הקמת המשכן, כי זה היה כאשר משה ראה את כל מלאכת המשכן, וכפי שכתבו המפרשים אה"ח ומהר"ל דיסקין שראה שהמנורה נוצרה בנס, וכל חומר שנתרם למשכן נוצל בשלימות ולא התכלה תוך כדי ההכנה והמלאכה כמקובל. והנה כתב רש"י אמר להם: "יהי רצון שתשרה שכונה במעשה ידיכם", מקשה החתם סופר, מדוע משה רבינו היה צריך לברך אותם, הרי הם קיבלו הבטחה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"???

ובאמת ייתכן שזה קשור ומתחבר גם לפרשת שמיני, שהוא יום א' ניסן יום הקמת המשכן, שלאחר שהקריבו את כל הקרבנות, כתוב "ויבא משה ואהרן" ושאל רש"י למה נכנסו??

ותירץ רש"י בהסבר שני, שכיון שראה אהרן שהקריבו את כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכונה לישראל היה מצטער, ואמר יודע אני שכועס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכונה לישראל, אמר לו למשה, משה אחי כך עשית לי שנכנסתי והתביישתי, מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכונה לישראל: ובהמשך הפסוק כתוב שם "ויצאו ויברכו את העם" - אמרו "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו" (תהלים צ') "יהי רצון שתשרה שכונה במעשה ידיכם".

ומפרש רש"י: לפי שכל ז' ימי המלוואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום לא שרתה בו שכונה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו כל הטורח שטרחנו שתשרה שכונה בינינו ונדע שנתכפר לנו עוון העגל, לכך אמר להם משה: "זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד השם", אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותי ועבודתי תשרה שכונה בכך ותדעו שהמקום בחר בו.

אז קדימה, השתדלו והרבו תחינה, ונדע אין קיצורי דרך, יש סגולות יש זכויות אבל תמיד ובאמת תמיד חייבים עבודת השם ותפילות במסירות נפש עד טיפת הכוח והסבלנות האחרונה וגם אחרי האחרונה.

כפי שמוכח לכאורה בפסוקים, ברכת משה זו הייתה עם סיום הכנת המשכן, והנה כידוע סיום מלאכת המשכן הייתה בכ"ה כסליו, אבל יום זה לא נחגג באותה שנה, כי

וטהר ליבנו – פקודי

וברכת משה רבינו נתנה להם את העוצמה ואת הכוח לגבור על היוונים, ולטהר את בית המקדש, ולעשות יום זה ליום חג קדוש וטהור שמוסיף אור וקדושה לעם ישראל לדורי דורות.

ואולי מתוך שמחה של מצווה ומתוך תודה עמוקה של משה להקב"ה ולעם ישראל על שלימות המשכן שהוכן והסתיים מלאכתו בשלימות ממש, הוא בירך אותם שתשרה שכינה במעשה ידיהם.

לכן גם אנחנו בזמן של שמחה של מצווה נודה מעומק הלב לבורא עולם וגם לעם ישראל השותפים לשמחה, ונזכור שברכה בזמן כזה בפרט מצדיק שמברך מתוך שמחה יש בזה עוצמה לדורות, ולכן ננצל זמנים כאלו להתחזקות נוספת כי אז בוודאי נזכה לברכת ה' יתברך ששמח בנו ושמח מאוד בהתחזקות שקיבלנו מתוך שמחה של מצווה, וברכת ה' תלווה אותנו בכל אמן.

המשך – ברכה שניתנה מתוך צערם של ישראל

אבל בכל זאת מקדש אין, וכולנו נכלמים ובצער וביגון, לכן כוח תפילת הצדיקים שהתפללו בעת הקמת המשכן, יעמוד לנו ולזרענו שתשרה שכינה במעשה ידינו גם כשאינו בית מקדש למרבה הצער, ועלובת נפש תושיע אמן.

ייתכן מאוד, שתפילת הצדיקים משה ואהרן מתוך שברון לב מכלימתם וצערם של עם ישראל עם קדושים על שלא שרתה שכינה במשכן, זה היה הכנה לימינו בו יש צדיקים ועם ישראל עם קדושים שבמעשיהם מקרבים את הגאולה,

מלאכת המשכן הסתיימה בחנוכה

אבל יתכן שיש כאן עוד ענין, והוא שחטא העגל בא להם כי מיהרו ולא המתינו למשה רבינו, ואם היו ממתנינים לא היו חוטאים בעגל, לכן הם המתינו בקוצר רוח להקמת המשכן עד א' ניסן למרות שהיה מוכן כמה חודשים, וזה היה מידה כנגד מידה, אבל עצם זה גם הוכיח שהם מתכפרים על ידי המשכן מכל חלקי החטא שחטאו.

כאמור בחנוכה הסתיימה מלאכת המשכן, אבל בכל זאת המשכן המוכן לא הוקם אלא עד א' ניסן, וזה היה קשה מאוד לישראל להמתין זה רב עד להקמת המשכן, לכן משה רבינו מיד בירך אותם שבעזרת ה' הכל יהיה בסדר ואל דאגה השכינה תשרה במשכן שבנו, ויתכפר להם חטא העגל, ושלא ידאגו אין שום חסרון במה שעשו.

ללמדנו שהקב"ה לוקח כל פרט בחשבון, ולכן בכל עבירה צריכים לתקן כל פרט, ולכן אם בשביל החטא כגון האינטרנט שהוא אם כל חטאת והע"ז של ימינו הייתי ער עד השעות הקטנות של הלילה או בכל רגע פנוי וגם לא פנוי בהתמדה לעבירה רח"ל, אזי גם פרט זה אני חייב לתקן שאני ישקיע לתורה ותפילה וחסד עד השעות הקטנות של הלילה, ובהתמדה כל רגע.

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם - המשך

אלא כאמור מלאכת המשכן הסתיימה בכ"ה בכסליו, והקמת המשכן היה רק בא' ניסן, ולכן יתכן שלעם ישראל היה צער גדול שלא משתמשים במשכן מיד, לכן בא משה וברך אותם **ואמר להם**: דעו לכם שבכוונה יש הפסקה ארוכה בין סיום מלאכת המשכן להקמתו, להודיע לנו שאל תחשבו שבהקמת המשכן סיימתם את ההשקעה בעבודת ה', ממש לא, אלא **עבודת ה' התמידית והנצחית והחשובה** זה בעצם בבית פנימה, שהבית יהיה קדוש!! **שתשקיעו בחינוך הילדים לתורה ולקדושה**, וזה השראת השכינה והברכה לדורי דורות עד לימינו ממש.

אמרו חז"ל שבת ל"ב "איזה הן מעשה ידי של אדם? הווי אומר: בניו ובנותיו", ואם כן יתכן שבירכם משה: "שתשרה שכינה במעשה ידיכם" – תגדלו ותחנכו את בניכם ובנותיכם לתורה ולמצוות, ותשרה עליהם ועליכם השכינה כהשראת השכינה במשכן, ודומה קצת לדברי התפארת שלמה שברכם שיתברכו גם במעשה ידיהם בביתם.

ולכאורה למה בירך אותם משה באירוע הזה על חינוך הילדים שיהיה בו כהשראת שכינה שיש במשכן שרק עכשיו התאמצו לסיימו???

לכן מורי ורבותי, היות וההשקעה הגדולה מאז ולעולם זה בבית, לכן שמרו על הבית, שלא יהיה טומאה בבית ותנעו את התורה והמצוות בילדים שלכם, ותזכו לברכת משה רבינו ותראו השראת השכינה כפי שהיה במשכן.

וכמו שסיפר לי הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצ"ל כשביקשתי ממנו ברכה ליראת שמים, שפעם בא אבא עם בנו לחזון איש שבנו יקבל ממנו ברכה ליראת שמים, והחזון איש אכן בירך את הנער, אבל האבא לא הסתפק בכך, וביקש שהחזון איש יברך את בנו עם שתי הידיים על הראש, החזון איש הסכים וברך עם 2 ידיו הקדושות, האבא היה מאושר ביותר!! הוא היה בטוח שהנה בנו מסודר לכל החיים ביראת שמים, חיך אליו החזון איש ואמר לאבא "עשיתי מה שביקשתי, עכשיו שיתחיל לעבוד".

ולכן זכרו אכן משה רבינו בירך אותנו, אבל קדימה לעבודה!! וזכרו אם תשקיעו אתם כבר מבורכים בברכת משה רבינו, שתשרה השכינה בבית שלכם כמו במשכן, איזו ברכה מדהימה היא ממש שווה מאוד להשקיע, בהצלחה אמן ואמן!!

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה - המשך

לפי הנכתב קודם הכל מתורץ, שעם ישראל עשו את המשכן בשלימות גם בכדי לכפר כעת על חטא העגל, וגם בכדי שכוח ועוצמת המשכן יגן על עם ישראל בזמן חרון אף שהיה על עם ישראל בעת חורבנות בתי המקדש, וגם שכוחו יהיה קיים לנצח, ולכן כתוב פעמיים עשו, וגם לאחר שכבר הסתיימה המלאכה כתוב "עשו אתה", כי זה על העתיד.

המפרשים מקשים למה כתוב כפילות בפסוק "עשו, עשו"? עוד הקשו שהרי בפסוק הקודם כתוב "ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה", ואם כן למה בפסוק שלנו שוב כתוב "עשו אתה" הרי כבר כתוב קודם שסיימו ועשו את המלאכה?? ושם כבר נכתב שעשו את כל המלאכה.

ויברך אותם משה

לברך אותם, הרי הם קיבלו הבטחה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"? ומתוך החתם סופר, שהיה תנאי

כתב רש"י אמר להם "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם", מקשה החתם סופר, מדוע משה רבינו היה צריך

וטהר ליבנו – פקודי

אדם תרם שלא לשם שמים וכבר השתמשו בכסף לכאורה אין כבר מה לעשות!!!! **הרי מה שעשוי עשוי?? אלא יוצא מדברי מרן החתם סופר, שאכן על ידי ברכת צדיק אפשר לתקן פגמים למפרע, אפילו שכבר נעשה הדבר הצדיק יכול לברך ולתקן אותו בשלימות כאילו עדיין הדבר לפנינו ועדיין לא נעשה.**

אז למה אנחנו מחכים נרוץ לצדיק שיברך אותנו ויעזור לנו לתקן את כל הפגמים שלנו למפרע, בכדי שנהיה אנשים מושלמים וצדיקים אמון ואמן.

ויברך - המשך

אבל הקב"ה תמה עמם ומתפלא, ויש מפרשים שמתפלא איך הצדיקים הצליחו להתגבר, ויש מסבירים שמתפלא איך הרשעים לא הצליחו, בכל אופן פליאת הקב"ה מוכיחה שמחשיב את עבודת הצדיקים לעבודה שלהם עצמם שעל כך הם ראויים להערכה ושכר, ושמעשיהם מחייבים את הרשעים.

ויש להוסיף שבברכה זו שתחשב להם הקמת המשכן כאילו הקימו אותה יש בה חידוש עצום, שאפילו שעדיין משה רבינו לא הקים את המשכן בכל זאת מעת רצונם להקים את המשכן שזה היה בחנוכה כבר נחשב להם הדבר כאילו הקימו את המשכן.

וזומה לחידוש החתם סופר, שאפשר לתקן למפרע קלקולים במעשים שכבר נעשו שיהיו מושלמים, למפרע לאחר שנעשו, ואילו יוצא חלצו האדמו"ר מערלוי זצ"ל חידש שמועיל על העתיד שעדיין לא בא וכאמור קודם.

המשך

בליל שבת אחרי התפילה ניגש אלי ידידי החשוב הרב אבנר דהן שליט"א ובחוכמתו בס"ד כשהתפלל ואמר "והסר שטן מלפנינו ומאחורינו" התחבר לו 2 המאמרים כאחד, שאנחנו מתפללים שבורא עולם יתקן לנו את מה שלא עשינו טוב באופן מושלם בעבר - מאחורינו, וגם שבורא עולם יתקן לנו את העתיד - מלפנינו,

ויביאו את המשכן אל משה, עשו אתה, ויברך אתם משה

משה הקימו קודם בשבעת ימי מילואים עוד לפני הנס של "הוקם המשכן" – שהוקם מאליו?? ובכלל למה דווקא בא' ניסן משה רבינו מתעורר ושואל את הקב"ה איך אוכל להקים את המשכן, הרי במשך שבוע לפני זה הוא הקים בלי לשאול ובלי תמיהות???

ונראה לתרץ, שהקמת המשכן זה לא רק בניה של חלקים, אלא "עצי שיטים עומדים", שיש בהם עוצמה אדירה וכוח לדורי דורות וכפי שהרחבנו בעניין בפרשת תרומה, ולכן רק בא' ניסן משה רבינו הקים את המשכן כראוי עם כל הכוחות של "עצי שיטים עומדים".

אבל בשבעת ימי המילואים שלא היה בהקמתם את העניין של "עצי שיטים עומדים" הוא הצליח להקים בלי ניסים כי היה גיבור וגם כי זה היה גובהו של משה 10 אמות כגובה הקרשים.

ואילו עם ישראל אפילו כמה אנשים ביחד בנס גלוי לא הצליחו להקים את המשכן, כי הם רצו להקימו בשלימות לשם הקמת המשכן, שיהיה בו את עוצמת "עצי שיטים עומדים", כי רצו להביא למשה רבינו דבר מושלם כפי שציווה אותם להכין.

אבל את הכוח של "עצי שיטים עומדים" לא הצליחו להשיג, כי רק לצדיק הדור שמורה העוצמה של "עצי שיטים עומדים", שרק בכוחו של צדיק הדור להעמיד ולאחד את כל הקרשים יחדיו, כמו כוחו של הברית התיכון שהוא ע"פ המדרש מקלו של יעקב אבינו השבטים.

ואכן אם היו רק רוצים להקימו כפי שמשה הקים בשבעת ימי המילואים, יתכן שהיו מצליחים בכך, אבל לא היה להם עניין בכך וכאמור, והיות וכוננתם הייתה לשלימות לכן הקשה האדמו"ר מדוע היה נס מיוחד שלא יצליחו??

בתרומת המשכן "ויקחו לי תרומה" שיתרמו לשם שמים, ובלי זה לא תהיה השראת השכינה בעם ישראל, ולכן בירך אותם משה שיתמלאו כל התנאים בשלימות וכך תשרה עליהם השכינה.

ולכאורה הדברים תמוהים, שהרי אחרי שתרמו ובנו מהתרומות מה שייך לברך שיתמלאו התנאים, הרי אם

האדמו"ר רבי יוחנן סופר מערלוי זצ"ל (שברור לי שזכיתי שהאדמו"ר זצ"ל הציע לאבי זצ"ל לתת לי את שמי יוחנן), מביא את קושיית החתם סופר למה בירך אותם לאחר שסיימו את המלאכה?? **ותירץ שמשה בירך אותם שלמרות שהם רק רצו להקים את המשכן ככתוב ברש"י לט' לג' ולא הצליחו בכל זאת עצם הרצון הטהור יחשב להם הדבר כאילו הקימו אותו.**

ובעצם ברכה זו היא על כל מלאכת המשכן, כי בלי עזרה עצומה מבורא עולם שהייתה למעלה מדרך הטבע הם לא היו מצליחים להכין משכן כי הם היו עם של עבדים, רק הם כאילו עשו את המשכן, ובכל זאת הכל נחשב להם כאילו עשו, שכאילו זה מעשה ידיהם ולא מעשה ניסים.

וכפי שהגמרא סוכה ג"ב אומרת שלעתיד לבוא הקב"ה שוחט את היצר הרע והצדיקים בוכים והרשעים בוכים, ופירש הרי"ף בעין יעקב כי הצדיקים בענוותם הרבה חושבים שרק בעזרת ה' ניצחו את היצר ולכן לא מגיע להם שכר כי לא פעלו דבר.

כתב רש"י בשם מדרש תנחומא שעם ישראל לא היו יכולים להקים את המשכן, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקוף ומשה העמידו, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר "הוקם המשכן" הוקם מאליו.

והקשה האדמו"ר מערלוי זצ"ל הרי גם משה לא הצליח להקימו, ורק על ידי נס הוא הצליח להקימו, ואם כן את הנס הזה יותן לבני ישראל שהם יצליחו לבנות אותו???

ולכאורה צ"ע שהרי רש"י ענה במפורש על שאלה זו, שהקב"ה רצה להניח למשה רבינו לעשות משהו במלאכת המשכן ולכן רק משה רבינו הצליח להקימו בנס??

ובכלל יש לתמוה שהרי משה רבינו לא הקים את המשכן מיד כשסיימו את מלאכת המשכן, שהרי מלאכת המשכן הסתיימה בכ"ה כסליו, ואילו הקמתו הייתה רק בא' בניסן (או קודם בשבעת ימי המילואים), ואם כן אולי כשניסו להקימו לפני שהביאו אותו למשה ולא הצליחו, זה בגלל שלא עדיין לא הגיע זמן הקמתו?? ולא מסתבר שהביאו את המשכן למשה רק סמוך לחודש ניסן בלי שידעו את ציווי ה' שהמשכן יוקם בא' ניסן??

וגם תמוה מי התיר להם לנסות להקים את המשכן?? ועוד תמוה למה לא הקימו אותו ביחד כמה אנשים, הרי כמו שהעבירו אותו ממצרים עד שהביאו אותו למשה מוכן כקרשים מה א"כ הקושי לזקפו מספר אנשים יחדיו??

ומאוד תמוה שבתורה כתוב שבא' ניסן הוקם המשכן, וכאמור ברש"י זה הוקם רק ע"י נס, ותמוה אם כן איך

וטהר ליבנו – פקודי

שוב ראיתי ברבינו בחיי בשם הגמרא שבשעה שהוקם המשכן למטה הוקם המשכן למעלה בשמים, ואם כן ברור שאין הקמת המשכן היה מלאכה קשה מחמת כובד הקרשים כפשוטו בלבד, אלא היה בזה קושי וכובד רוחני.

בפרט שבסופו של דבר נחשב להם הדבר כאילו הם הקימו את המשכן כפי שנכתב קודם, אבל התשובה הנראית לעניין שבכל זאת צריכים כוח של צדיק שיפעיל את עוצמת **"עצי שיטים עומדים"** וכאמור.

וירא משה ויברך אתם משה

אמרם, ולא נכתבו בתורה, כי אין מערבבים דברי נבואה בדברי תורה."

ולכן היה חשוב לרש"י להדגיש לנו שזה אחד מ 11 מזמורי תהילים שמשה אמרם בתהילים, כי זה ההסבר למה לא נכתבה הברכה בתורה.

ונראה להוסיף, שזה מראה לנו שכל הכפילות של תרומת המשכן ופירוטה הארוך זה תורה ממש ולא סתם כפילות, ואין לנו צל של מושג כמה גנזי תורה טמונים בחזרה זו, שהרי חזרה זו למעלה מחשיבותה של נבואת משה רבינו.

וזוה מחדד לנו שאין לנו צל של מושג עד כמה עמוקים וחשובים הם דברי תורה אפילו כשהם כפולים ונראים כמיותרים חלילה, אלא כל מילה ואות ואפילו תגין בתורה זה הרבה מעל לבינתנו, ומעל כל נבואה אפילו של נביא הנביאים.

*פעמונים בתוך הרימונים - כפתור ופרח

פח' שמספר הרימונים היה כמספר הפעמונים, ולפי הפירוש שלו הרימונים היו יותר.

וגם עדיין קשה לפי פירוש הזה מדוע התורה כותבת שהפעמון היה בתוך הרימון, שמשמע ממש בפנים כדברי הרמב"ן, הרי אם הכוונה רק בין הרימונים עדיף שיהיה כתוב **"הפעמון בין רימונים"**? כפי שדקדק **העמק דבר** על פירוש רש"י והרמב"ם.

וראיתי בחתם סופר שכתב שהיה שני סוגים של פעמונים, סוג אחד היה שהפעמון היה בתוך הרימון ממש, וסוג שני היה פעמון לבד, ולפי זה כל הפסוקים מתאימים גר פעמון בתוך הרימון וגם פעמון ורימון פעמון ורימון, וכתב על פי הגמרא **בערכין טז'** שהפעמונים לבד באו לכפר לשון הרע, וכן על התפארות ודיבור של גאווה ושחצנות על מעשים טובים שעשה, והפעמון שהיה בתוך הרימון ממש בא לכפר על צדיקים שמלאים מצוות ותורה כרימון אבל משיעים קול בחוצות דהיינו שמחפשים פרסומות וכבוד.

על כל פנים בדעת רש"י והרמב"ם אפשר שחיברו קודם את הרימונים למעיל כמשמעות הפסוק הראשון, ורק אחרי זה בין רימון ורימון הוסיפו פעמון, ולמרות שלא הכניסו את הפעמונים בתוך הרימונים ממש בכל זאת בדווקא נקטה התורה לשון כזה, בכדי ללמדנו רעיון מוסרי הקשור לשון הרע כפי דברי הגמרא בערכין.

ולפי שהבאתי בתצווה בשם החפץ חיים שפעמון ורימון בא לרמז לנו שכשם שיש פעמון שמסמל קול ודיבור כך צריך להיות קבוע אצל האדם מידת השתיקה, ולכן היה במעיל פעמון ורימון, ואם כן אפשר להוסיף שלכן התורה רוצה שדבר ראשון הרימונים התחברו למעיל, (וגם לפי הרמב"ן שלא חיברו את הרימונים למעיל לפני שהכניסו את הפעמון בפנים הרימון, ובכל אופן התורה כתבה שרימונים היה דבר ראשון במעיל) בכדי לומר לנו שהשתיקה זה הדבר הראשון ככתוב **באבות א'** לא מצאתי לגוף טוב יותר משתיקה, והמרבה דברים מביא חטא, ואחר זה התורה מדגישה פעמים להרות על גודל חשיבות השתיקה שהפעמון שמורה על הדיבור יהיה בתוך הרימון, או בין רימון לרימון כפירוש **רש"י והרמב"ם בפרט ע"פ האור החיים הקדוש**, או כדעת הרמב"ן ממש בתוך הרימון, **והמסר** הוא שגם בזמן הדיבור חייבים לשתוק כמה שיותר ולא לומר דברים מיותרים כמאמר הגמ' במגילה יח' **מילה בסלע שתיקה בתרי**.

כתב רש"י אמר להם יהי רצון שתשרה שכונה במעשה ידיכם **"ויהי נועם"** וגו' והוא אחד מי"א מזמורים שבתפילה למשה.

וראיתי בספר גן רוה ששאל למה היה חשוב לרש"י להזכיר שזה **"ויהי נועם"** הוא אחד מי"א מזמורים שבתהילים??

ותירץ על פי מדרש תהילים צ' שכתוב שם **"א"ר לוי בשם ר' חנינא 11 מזמורים שאמר משה, בתכסיס של נבואה**

יש בפסוקים הללו קצת קושי, כי בפסוק ראשון כתוב (כד) **ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני משזר ובפסוק הבא (כה) כתוב: ויעשו פעמוני זהב טהור ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים על שולי המעיל סביב בתוך הרימונים: ובפסוק השלישי (כו) כתוב: פעמון ורימון פעמון ורימון על שולי המעיל סביב לשרת.**

וקשה מה הכוונה **פעמונים בתוך הרימונים**? אם נפרש שהכוונה פעמון שנמצא בתוך הרימון מלבד, קשה מאוד הפסוק הראשון שכתוב שם שדבר ראשון שמו רימונים על שולי המעיל?? **ואולי** הכוונה שאחרי ששמו את הרימון במעיל חתכו אותו בכדי להכניס שם פעמון, זה לא מובן וכי מדוע שנכניס את הפעמון באופן שכזה לרימון, ולא שנכין את הרימון עוד לפני חיבורו למעיל כשבתוכו יהיה פעמון?? וגם קשה למה הכפילות בפסוק השני **"בתוך הרימונים"**??

וראיתי ברמב"ן שמסביר שאכן הכניסו את הפעמונים לתוך הרימונים עוד לפני שחיברו את הרימונים למעיל, ולכן יש כפילות שכתוב **"בתוך הרימונים"**, לומר לנו שהפעמונים בתוך הרימון לא רק כאשר הרימונים היו מחוברים למעיל, אלא גם לפני זה כאשר הכינו את הרימונים **בתלוש** כבר הפעמון היה בתוך הרימון, ולפי זה מצוין שכתוב בברייתא (**זבחים פח:**) שמספר הרימונים היה כמספר הפעמונים.

אבל קשה מהפסוק הראשון מדוע התורה כותבת דבר ראשון שאת הרימונים עשו על המעיל, הרי קודם כל שמו את הפעמון בתוך הרימון ורק אחרי זה חיברו את הרימונים על המעיל??

ולכן האור החיים חולק ומסביר לפי הבנתי כפירוש רש"י והרמב"ם שהרימונים היו בלי פעמונים בפנים, אלא פעמון ורימון בנפרד זה לצד זה, אלא היות והמעיל למטה היה מחולק לשנים, ולא היה סגור בעיגול שלם, לכן התורה כותבת פעמים שיש חובה להתחיל לחבר דבר ראשון בקצה רימון ואחר זה פעמון ושוב רימון, ונגמר בסוף ברימון, כך יוצא שתמיד הפעמון נמצא בתוך הרימון דהיינו בין שני רימונים, ודין זה התורה דורשת לעשות כן בשני החלקים של המעיל, **ואכן** יתכן שבהתחלה חיברו את הרימונים כפי פסוק הראשון ורק אחרי זה הוסיף בין רימון לרימון פעמון באמצע **כדברי רש"י** בתוך פעמון בין שני רימונים, אבל מוסיף האור החיים שהפירוש הזה שנגד ברייתא **זבחים**

וטהר ליבנו – פקודי

פקודי – חזק חזק ונתחזק

וכן בחומש ויקרא פרשה אחרונה "בחוקתי" שם יש כמה סדרות של 7 קללות מול ברכות, למי שלא מקשיב לבורא ולא עושה חשבון נפש וחושב שהכל מקרה הוא רח"ל, וגם בחומש במדבר בפרשת "מסעי" מפורט כל חשבון המסעות וסיכום הקורות עמם במדבר, ובחומש דברים הפרשה האחרונה "וזאת הברכה" יש שם את פרידת משה בברכת השבטים עם חשבון נפש ודרך לעתיד לשבטי קה.

הבחנתי שכל הפרשיות האחרונות בחומשי התורה יש בהם עניין של חשבון וסיכום וחשבון נפש וזה מחייב אותנו כפי שנראה בסיום המאמר, הנה פרשת "ויחי" סוף חומש בראשית יש שם את החשבון נפש שעשה יעקב עם השבטים כשנפטר, וכן בחומש שמות האחרונה היא פרשתנו "פקודי" חשבון מפורט כמה נכנס וכמה יצא לצורך בניית המשכן.

ללמדנו שאת הסוף חייבים לסיים בחשבון נפש, ככה חייבים לסיים את סוף חיינו, וגם ככה נסיים את סוף שנה בראש השנה ויום כיפור, וככה נסיים בסוף חודש - יום כיפור קטן, וככה נסיים בסוף שבוע - שבת קודש מנוחה מעבודה והתרכזות בחיינו הרוחניים, וככה בלילה לפני השינה חשבון נפש בקריאת שמע שעל המיטה, וככה גם לאחר כל פעולה. ואם נחיה ככה, נזכה לחזק חזק ונתחזק אמן ואמן.

****והיה המזבח קדש הקדשים, כוח התפילה מול כוח התורה בארון ברית ה'**

וגם אכן מצאתי שהתרגום יונתן מפרש באופן שונה את מה שנכתב בפרק מ' וז"ל: ויהי מדבחה קודש קודשין מטול כלילא דכהונתא דאהרן ובניו ואליהו כהנא רבא דעתיד למשתלחא בסוף גלוותא: והבנתי כוונתו שהמזבח יתקדש בקדושת אהרן ובניו וגם בקדושת אליהו הכהן הגדול שעתיד להשתלח בסוף הגלות.

ונראה לתרץ על פי הסתירה הנראית כביכול בפסוקים, שפסוק אחד אומר שה' דיבר עם משה מבין שני הכרובים דהיינו מתוך קדש הקדשים, ואילו פסוק אחד אומר שה' דיבר עם משה מעל גבי המזבח, וכפי שהעיר זאת רש"י בפרשת תצווה על הפסוק "עלת תמיד פתח אהל מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם", וכתבתי בפרשת תצווה לתרץ שהארון זה כוח התורה, ואילו והמזבח זה כוח העבודה שהיא גם עבודת התפילה, והקב"ה השפיע נבואה וכוח למשה רבינו ונבואה לדורות הן בכוח התורה והן בכוח התפילה.

ולפי זה מובן נפלא שגם המזבח החיצון נקרא קדש קדשים, למרות שהמנורה והשולחן הפנימי הם רק קדש (ומה שמצאנו קדש קדשים אצל מזבח הזהב עיי' רש"י שם), והסיבה שמזבח החיצון נקרא קדש קדשים זה כי הוא כוח העבודה - כוח התפילה, וגם בגלל שעליו הגיעו דברי ה' למשה מחמת כוח העבודה שעובדים על המזבח החיצון.

ללמדנו להשקיע בכל כוחנו הן בכוח התורה והן בכוח התפילה, ויתכן שאנחנו מחברים בלמוד התורה והתפילות שלנו למרות שאנחנו בגלות הארוכה בין הקודש הראשון שהיה בעבודת אהרן ובניו הכהנים במשכן ובתי המקדשות שהיו ונחרבו, לבין הקודש השני שהיא על פי דברי התרגום יונתן עבודת אליהו הנביא הכהן הגדול שישמש בבית המקדש השלישי שיבנה בקרוב בימינו אמן, והיות ויש הבטחה שלא תישכח התורה מעם ישראל ממילא כך מתחבר ולא ניתק הקשר והחיבור בין עבודת אהרן ובניו לעבודת אליהו הנביא בגאולה הנצחית, וכל אחד מאתנו יש לו את הזכות להתחבר ולחבר בעבודת "קדש הקדשים".

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה

יום ולומדים תורה בעמקות לדעת לקיים את כל מצוות ה' בשלימות, וחפצים להתקרב ולהידבק בה', אבל מסיים המצודת דוד שבכל זאת זה לא אמיתי ולא נרצה לה'.

ובפסוק הבא כתוב שהיהודים ביום צום צמים ומתענים ומתפללים אך לאכזבתם ה' לא נענה לתפילתם, והם מתפללים למה? למה ה' לא מקשיב להם? ואז באמצע הפסוק כתוב שה' טוען להם שהצום שלהם לא לרצון לה', וכל כך למה? כי בצום הם חיפשו להפיג את קושי העינוי והצום על ידי תענוגות שהשכיחו להם את צער הצום.

ובפסוק הבא מופיע שבצום כשמתאספים אולי הכוונה בבית הכנסת, מגיעים למריבות ולאגרוף רשע, וה' טוען בפסוקים הבאים וכי מטרתו שתסבלו בצום ועינוי? אלא מטרתו בצום

בפרק מ' פסוק י' כתוב "ומשחת את מזבח העלה ואת כל כליו וקדשת את המזבח והיה המזבח קדש קדשים" ואילו כאן כט' ז' כתוב "והיה המזבח קדש קדשים, כל הנוגע במזבח יקדש".

והקשה הרמב"ן בפרק מ' מה הכוונה שהמזבח הוא קדש הקדשים? הרי מזבח הנחושת עמד בחצר והלוא לא נקרא קדש קדשים רק מקום משכן הארון - שהיה בקודש הקודשים, ואילו מחוץ נחשב רק קודש, כמו שנאמר (לעיל כו' לג') "והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים"?

ומתרץ הרמב"ן שהכוונה שהמזבח קדש קדשים הוא שמקדש כדברי הכתוב בפרשתנו "כל הנוגע במזבח יקדש" שאפילו קרבן פסול שעלה עליו, קדשו המזבח להכשירו שלא ירד, או כי הקריבו בו גם קרבנות שהם קדשי קדשים.

וקצת קשה שהרי כבר כתוב על שוב גם על המזבח החיצון בפרק ל' כז' "ואת השלחן ואת כל כליו ואת המנרה ואת כליה ואת מזבח הקטרת: (כח) ואת מזבח העלה ואת כל כליו ואת הכיר ואת כנו: (כט) וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל הנוגע בהם יקדש", ולכאורה בפרק מ' למה נפרש שפעם שלישיית התורה חוזרת לומר שהמזבח הוא קדש קדשים לעניין כל הנוגע בו יקדש שלא נכתב כאן אלא נכתב קודם פעמים??

כתב רש"י "ויברך אותם משה" אמר להם: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם (תהלים ז) "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו'", והוא אחד מ"א מזמורים שבתפלה למשה: וצריך להבין שהרי התורה מעידה על עם ישראל שעשו הכל בשלימות וכתוב מספר פעמים כאשר צוה ה' כן עשו, ולכאורה משמעות הכפילויות זה במטרה להדגיש את שלימות העבודה מכל צורותיה וכוונותיה, ואם כן מדוע צריך ברכה שתשרה שכינה במעשי ידיכם, וכי שייך שיעשו הכל כראוי ולא תשרה שכינה במעשי ידיהם המושלמים מכל הבחינות?!

אך בלומדי נביא ישעיה עם תלמידים מצוינים בתורת אמת בני ברק, התבאר העניין, ששם בפרק נח' בתחילת הפרק כתוב על פי המצודת דוד שיהודים מתפללים כל התפילות מידי

וטהר ליבנו – פקודי

חלילה ייפגם מכבודו, הוא מסוגל להגיע למלחמת עולם ולאגרוף רשע על ידי עצמו או על ידי עושי דברו, ודוגמא לכך ראינו אצל ירבעם בן נבט שהיה ענק בתורה שבגלל ירידה בכבודו הסכים להפסיד חיי נצח ולהיות בגיהנום לנצח.

ואכן בניין בית המקדש מצאנו שלמרות ששלמה המלך בנה בניין לתפארת בית השם בכל חוכמתו המושלמת שקיבל במתנה מיוחדת מהקב"ה, בכל זאת לא שרתה השכינה במעשי ידיו, רק כשהזכיר בעבור ובזכות דוד אביו הצדיק, רק אז שרתה שכינה בבית המקדש, כי שלמה הגיע למצב של הכנעה שלא כוחו ולא חוכמתו ולא מעשי ידיו המושלמים לתפארת מביאים את השראת השכינה, אלא ההכנעה שהייתה סמל אצל דוד המלך.

שדוד המלך אמר "לך השם הגדולה והתפארת והנצח, והעושר והכבוד מלפניך", וכפי שכתוב בנביא דברי הימים שדוד המלך צבר את כל העשירות מהמלחמות שניצח ונתן הכל למען בניין בית המקדש, אבל לא החזיק טובה לעצמו על תרומתו, אלא טען שכל העשירות הכל בכוח ה' בא לידו, וגם כפי שאמר "המלמד ידי לקרב ואצבעותי למלחמה", וגם דוד המלך התמיד בישיבה למרות שבישיבה היו צוחקים עליו ומביישים אותו ושופכים את דמו ברבים שהוא רשע וכו', וכל זאת הוא בא לישיבה ללמוד, והוא בא לישיבה אפילו כשהוא רצה ללכת למקום אחר בכל זאת הוא מצא את עצמו בישיבה, כי הוא רצה מאוד מאוד ללמוד בישיבה בכל מצב ובכל זמן וזמן ולמרות הכל.

ואולי זה הקב"ה רצה גם שיהיה במשכן, תנאי להשראת השכינה, שתהיה הכנעה מיוחדת, וברור שהיהודים היו כנועים כי הם רצו לתקן את החטא העגל, ועד שזה לא תוקן הם היו שבורים לגמרי וכנועים, ולכן משה רבינו בירך אותם שיהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ואכן בפרק צ' בתהילים שם מתואר עד מה האדם חלש לעומת הבורא, ובסוף הפרק כתוב הפסוק הזה "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו", שרק אחרי שהאדם מוכנע לבורא העולם רק אז הוא זוכה שהקב"ה משרה שכינה במעשה ידיו.

וייתכן שלכן השכינה שרתה במשכן רק אחרי שאהרן נכנע לגמרי מעל הכוח והטבע האנושי של האדם, שהוא שתק כשראה פתאום את שני בניו הצדיקים מתים בשריפה אשר שרף ה', הו"וידום אהרן" שזה משיאי הכניעה בפני בורא עולם במצב כזה זה גרם שהקב"ה ישרה שכינה במשכן.

וייתכן שהכנעת עם ישראל לא הספיקה כי הם לא נכנעו מרצונם ממש, אלא מחמת שהתביישו במעשה חטא העגל, ולכן הוצרך הכנעה מיוחדת).

קרשים מול אדנים

והשאלה הנשאלת למה?? למה אין הקפדה על מיקומם המדויק שלא יורידו אותם מקדושתם, בפרט שהאדנים היו גלויים לעין ואילו הקרשים היו מכוסים ביריעות, ואם כן אולי דווקא בגלל שהיו גלויים יש עניין יותר להקפיד על מיקומם המדויק?

אומנם על היריעות לכאורה לא הייתה הקפדה ביריעה שהייתה אחת שיניחו אותו תמיד באותו צד, שמאחר וכולו אחד הוא, דומה הוא לאבנים שהתקוטטו בעת שינת יעקב שאמרו עלי יניח צדיק את ראשו, ונהפכו לאבן אחת, והפסיקו להתקוטט, כי ברגע שהם אחד אין כבר הבדל איזה צד ועל איזה פינה יניח צדיק ראשו, ועל איזה צד הם יהיה מונח היריעה האחת.

שתחזרו בתשובה שלימה, ותחתכו כל קשרי רשע ושתסגרו כל הפתחים ליצר הרע, ותעזרו לעניים ותשחררו עבדים כשהגיע זמן שחרורם, ואל תנצלו אותם לאחר השחרור.

ולכאורה צריך עיון מה פתאום כתב המצודת דוד שלמרות כל עבודת ה' המושלמת לכאורה בכל זאת היא לא אמיתית?? וכי מאיפה לו לאדם שמתפלל כל התפילות ולומד בעיון וחפצו להידבק בהקב"ה, מאיפה לו לדעת שזה לא אמיתי?? וגם קשה מה נכנס כאן עניין הצום?? ומה טענה כל כך על אדם שמקל מעליו את קושי הצום?? וגם מה פתאום יגיעו למריבות ביום צום עד כדי אגרופים, הרי מדובר באנשים כביכול צדיקים שמשקיעים בתפילה ובתורה ובדביקות בה'?? ומה פתאום אנשים כאלו לא ישחררו את העבדים כשהגיע זמנם להשתחרר?? ולמה ממשיך הנביא עוד להתרות בהם שלא ישתמשו בהם לאחר ששחררו אותם?? וכי מה פתאום עבד עברי משוחרר יסכים לעבוד בחינם לאחר שחרורו??

וייתכן שהצום משמש כמבחן בעיקר לאנשים הסבורים שהם מושלמים ושהם צדיקים הדבוקים בה' במעלות העליונות, כי בצום האדם מרגיש חלש בגופו ומרגיש חסר, ואכן זה רעיון הצום שמחמת הרגשת החוסר והחולשה יבין אדם עד כמה אפסי הוא לעומת בורא עולם, ועד כמה עליו להוקיר טובה לבורא עולם ולא להיות כפוי טובה לבורא עולם, ועד כמה עליו להתייחס ולנקות את חטאיו, ולכן ביום צום יתנתק מאנוכיותו ומהרגליו ויתנתק מכל הרוע ויעשה טוב לא לנוחותו אלא רק לאחרים, ויקל עול העניים על ידי ריבוי צדקה בעיקר ביום צום.

אבל אם אותו עובד ה' כביכול בגלל קושי הצום וחוסר הנחות שיש לו מהצום, מנסה הוא לעדן ולהקל ולהסיח דעתו מהצום, כי קשה לו לוותר על הנחות שלו, כי הוא עדיין מרוכז בעצמו ובאנוכיותו, ועד כדי כך ביום צום שאנוכיותו ונחותו נפגמת הוא רגיש מאוד ואפילו בקיצוניות לכבודו ולכן דווקא ביום צום מסוגל הוא יותר להגיע למריבות ולאלימות קשה.

ואנשים כאלו שהם אנוכיים ודואגים לעצמם ולא מסוגלים לוותר על נוחותם, מסוגלים הם בלמדנות לטעון לעבדים שהגיע זמנם להשתחרר וגם לאחר שאכן שיחררו כבר את העבדים מידם, שהם חייבים להשלים עבודות כי היו ימים או זמנים בימי העבדות שבהם העבד לא עבד כראוי או שלא עבד כל השעות באופן מושלם ולכן חובה על העבדים להשלים ולעבוד גם בהגיע הזמן לשחררם, וכל זה כי קשה עליהם להתנתק מהרגלי הנוחות שמשרתים עובדים עבורם.

ובעצם זה לא דווקא בצום, אלא גם אם אדם שנראה כגדול בתורה וביראה רק שחושב על עצמו ועל נוחותו, אם

הגמרא לומדת כתיבה האסורה בשבת מהקרשים שהיו כותבים על הקרשים סימן על מיקומו המדויק של הקרש כשהוא עומד בבנינו, שלא יהיה מצב שקרש שעמד קרוב לקודש הקודשים תמיד יישאר באותו מקום, גם כשפרקו את המשכן והקימהו שוב ושוב תמיד נשאר באותו מקום, בכדי שלא ירד הקרש מקדושתו.

אומנם באדנים שהיו מתחת הקרשים כבסיס וכן בבריחים שחיברו כמה קרשים יחדיו, שם לא היה כתוב סימון ולא הייתה הקפדה על מיקומם שיישאר במקום קבוע, וכן מדייק המלבי"ם וטוען שלכן כתוב אצל הקרשים "וישם" שחייבים מקום מסוים ואילו לגבי האדנים והבריחים כתוב "ויתן",

וטהר ליבנו – פקודי

כמהות "חצי", שמתחת כל קרש היו שני אדנים ממילא כל אדן נחשב כחצי – כי שימש לחצי קרש, ולכן בדווקא לא הייתה הקפדה על האדנים שיהיו במקום קבוע לפי רמת קדושת מקומם, כי מהותם כמחצית השקל שכולם שווים.

ואולי בבירחים גם לא היה הקפדה על מיקומם הקבוע, כי **בירחים חיברו כמה קרשים יחדיו**, וקבוצה קדושה איפה שתעמיד אותם הם מסוגלים להישאר בקדושתם, ורק יהודי בודד כדוגמת **הקרש הבודד יש משמעות עצומה למקום בו הוא נמצא**, ולכן רק בקרשים יש חשיבות שישארו במקומם תמיד ושלא להורידם בקדושה כשיזיזו אותם ממקומם.

אלה פקודי המשכן משכן העדת – אהבה עזה פקודה ושמורה לנצח

לשרור אהבה, ובגלל האהבה תבוא הגאולה, ועל זה חייבים את חסדי ה'.

וכפי שכתוב **בישעיה מג' כה'** "אנכי אנכי הוא מחה פשעך למעני וחטאתיך לא אזכר", ומפרש **המצודת דוד** "וחטאתיך לא אזכר" - ר"ל **מחקתים היטב לבל ישאר רושם כלל ולא יזכר**, שעל זה מפורש שם **שאינ להם זכות אבות** וכנ"ל, ורק כך זוכים כל עם ישראל לטוב האין סופי העתיד לבוא בעת הגאולה, ומחיקת הרושם היא למען שמו באהבה.

וכמו כן כתוב בנביא **הושע** בנבואה על הגאולה העתידית השלימה **בפרק ב' פסוק כא'** **כתוב "וארשתוך לי לעולם וארשתוך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים"**, וכתב **המצודת דוד** שהקב"ה מבטיח לעם ישראל, שאקח אותך להיות ארוסתי עד עולם ולא אמאס עוד בך. **בצדק ובמשפט - בעבור הצדקה והמשפט שתעשו אז - בזמן שלאחר הגאולה**, ובעבור החסד והרחמים שאעשה עמך, **כי הצדק והמשפט שתעשי בזמן הגאולה לא שווה להשפיע לך טובה מרובה כזאת**, כי **בזמן הגאולה אין יצר הרע**, לכן יהיה טובות הגאולה בחסד וברחמים.

ומפורש ביותר זה העניין, בנביא **הושע פרק יד' פסוק ה'** "**ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו**" וכתב **המצודת דוד** "**ארפא משובתם**" - כאשר יאמרו כן אז אסלח על מה שהלכו בדרך שובב ומרדו בי. אוהבם נדבה - ואז אהבם אותם בנדבת לבי אף שאינם ראויים אל אהבה כי **היודיו די להסיר האיבה ולא להביא אהבה**. כי שב אפי ממנו - ותישאר א"כ האהבה הראשונה: - **ומפליא לשונו** בהסבר הפסוק **שאהבת ה' נשארה** ובעצם לא הסתלקה וחזרה, אלא נשארה!! **ומה גדר הדברים, יבואר לקמן**.

וייצא מכל זה, שאכן עם ישראל ניקו את עוונם לפני הגאולה, אבל זה לא מספיק לגאולה, אלא חייבים חסד ורחמים מבורא עולם שבזכות חסדיו נזכה לגאולה, ובזכות רחמיו ימחקו עוונותינו בלי להשאיר רושם כלל, וממילא **איך יתכן שעל תקופה זו הקב"ה מכנה את עם ישראל בתואר אהבה הגדול ביותר "אמי"??**

ואומנם הפעם הראשונה שעם ישראל מכונה בשם האהבה העצום "אמי" זה בעת העמדת המשכן, כפי דברי המדרש, והעמדת המשכן היה על ידי הקמת הקרשים שאף אחד לא הצליח להקימם מלבד משה רבינו ובנס עמדו כמפורש במדרש ע"י נגיעת משה בהם, ואכן המשכן נעשה מתוך נדבת לב רצוף אהבה של עם ישראל להקב"ה.

ולכן האהבה הראשונה העזה שהייתה בעת הקמת המשכן וכדברי המצודת דוד שתישאר האהבה הראשונה היא האהבה שהקב"ה שומר לנו כל ימי הגלות, ולכן הכינוי **אמי** שמבטא את האהבה העזה ביותר של הקב"ה לעם ישראל שמורה היא לנצח ומתקיימת בפועל בעת הגאולה העתידית ברוב ממש.

ונראה לתרץ שהנה הקרשים היו תפוסים ומחוברים אחד לשני על ידי טבעות מלמעלה, דהיינו שטבעת הייתה תופסת שני קרשים יחדיו, דהיינו שהטבעת תפסה חצי קרש מצד ימין ועוד חצי קרש בצד שמאל, ואילו בבסיס הקרשים למטה האדנים לא היו בעלי שני חורים שבכך יחברו שני קרשים יחדיו כדרך שחברו הטבעות למעלה, אלא מתחת כל קרש היו שני אדנים כי בתחתית הקרשים היו שתי ידות, והשאלה למה?!

והתשובה היא שהרי האדנים נעשו מכסף של מחצית השקל שנתנו עם ישראל, ובמחצית השקל הייתה הקפדה שלא תהיה הפליה בין עניים לעשירים אלא כולם יהיו שווים שכולם יתנו מחצית השקל, ולכן נשארו האדנים

במדרש רבה על הפסוק **"ויביאו את המשכן"** הביא את הפסוק משה"ש ד' "**צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו"**, שואל המדרש אימתי נאמר הפסוק הזה? עונה המדרש **ביום שעמד המשכן**, שהייתה שמחה גדולה בישראל שהקב"ה שורה אצלם, **"בעטרה שעטרה לו אמו" זה המשכן**, "בעטרה שעטרה לו אמו" מה העטרה מצוירת כך המשכן היה מצויר. **וכדברי רבי יצחק** שאמר בדקתי בכל התנ"ך **ולא מצאתי שעשתה בת שבע עטרה לשלמה?** ומוסיף המדרש **שרבי שמעון בר יוחאי שאל את ר' אלעזר ברבי יוסי אפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו?**

א"ל כן, משל למלך שהייתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדי, והיה קורא אותה "בתי", והוסיף לה אהבה עד שקראה "אחותי", ועד שקראה "אמי", כך הקב"ה בתחילה **קרא לישראל "בת"** שנאמר (תהלים מה) **"שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך"**, הוסיף באהבתו להם עד שקראן **"אחותי"** שנא' (שיר ה) **"פתחי לי אחותי רעיני יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה"**, לא זז מחבבן עד שקראן **"אמי"** שנאמר (ישעיה נא) **"הקשיבו אלי עמי, ולאמי אלי האזינו, כי תורה מאתי יצא ומשפטי לאור עמים ארגיע" (ובזוהר פרשת ואתחנן דף רס"ב וריקאטי פרשת בא ולאמי אלי האזינו אל תקרי לאומי אלא לאמי) עמד רשב"י ונשקו על ראשו**.

והנה הראיה שהקב"ה מכנה את עם ישראל אמי מתוך אהבה עזה, זה מתוך פסוק שנכתב על זמן הגאולה העתידית, והנה על זמן הגאולה מפורש מצבם של עם ישראל עם הקב"ה בנביאים כדלהלן.

הנה בישעיה נא' יז' **"התעוררי התעוררי קומי ירושלים אשר שנית מיד ה' את כוס חמתו את קבעת כוס התרעלה שנית מצית"'**, ומפרש **המצודת דוד** **"הקיצו מעתה מתרדמת הצער"**. אשר עד הנה שנית כוס החמה הבא מה' ונתמרק א"כ העון. את קובעת - השמרים הקבועים בתחתית כוס התרעלה כבר שנית ומצית את הכל ולא נשאר מאומה, ור"ל כל הרעות הכתובות כבר באו עליך ולא תוסיף לבוא עוד:

אומנם מוכח מדברי הנביא ישעיה מח' יא', לאחר שכתוב שם שה' מנקה אותנו בגלות ולא באש הגיהינום, כתוב מפורש **"למעני למעני אעשה כי איך יחל וכבודי לאחור לא אתן"**, משמע שגם הניקיון מהחטאים על ע"י הגלות במקום אש הגיהינום זה רק למען שמו שלא יתחלל חיללה? **ולכאורה** הרי חטאי עם ישראל נמחקו בגלל צער הגלות וכוס התרעילה ששתו עד תומה, ולכאורה מן הדין הוא שימחקו עוונותיהם, ולא בגלל חילול ה'?

אבל התשובה היא גם כאשר עם ישראל התנקה מעבירות, זה עדיין לא מספיק זכות לקבל את הגאולה המובטחת, אלא זה רק **מספיק לעצור את צער הגלות** ששימשה במקום אש הגיהינום, ובכך כבר תוסר השנאה, אבל **לנקות בלי אש הגיהינום שאפילו לא יישאר רושם כלל**, זה רק למען שמו באהבה, וחשוב ביותר לנקות את הרושם כי רק כשנמחק הרושם הרע, רק אז יכול

וטהר ליבנו – פקודי

ויתכן שאהבה זו לא פסקה לנצח זה בגלל משכן העדות, שמה הקים בית מדרש ללימוד התורה משארית כספי נדבות המשכן כמבואר במדרש רבה בתחילת הפרשה, ועל ידי שלא פסקה ישיבה מעולם ועד עולם לא תיפסק כהבטחת ה' **"לא ימוש מפיד ופי זרעך ומפי זרע זרעך, אמר ה' מעתה ועד עולם"**, וככתוב **"כי לא תישכח מפי זרעו"**, זה כוח השארת האהבה העזה ביותר והנצחית של ה' לעם ישראל.

לכן נקבל על עצמנו להתחבר למשכן העדות, ללימוד התורה ונתחבר לאהבה העזה ביותר של ה' שקיימת תמיד ולא מסתלקת לרגע, ויהי רצון שנוזה לאהבת ה' עמנו כנאמר ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

משכן העדות – עדות שיש מחילה לעם ישראל

למתוק!! ולכן גם עכשיו דרש משה חלי מרירותם של ישראל ורפא אותם מחטא העגל.

ובדברי המדרש הקודם זה היה המתיקות שנתהפך מחטא העגל, וכפי שכתוב **במדרש נא' א'** "אמר הקב"ה לישראל בשעה שעשיתם את העגל הכעסתם אותי ב'אלה אלהיך' עכשיו שעשיתם המשכן ב'אלה' אני מתרצה לכם, ככתוב **"אלה פקודי המשכן"**, וכמ"כ **במדרש נ' ג'** הביא שבחטא העגל תוקן העוון כפי שנכתב כלפי "ויורהו ה' עץ, שנהפך המר למתוק.

ואכן המשכן המתיק את חטא העגל, א. בכך שכיפר על חטא העגל, ב. שהוכיח לכל העולם שיש מחילה וכפרה לעם ישראל. ג. שבזכות תרומת המשכן בנדבת הלב, ובזריזות עצומה, זה גרם שיתרבה אהבת ה' לעם ישראל, שהתקרב עוד יותר אל עם ישראל, שבמקום שהשראת השכינה תהיה למעלה כפי שהייתה במתן תורה, השראת השכינה ירדה למטה אל מרכז מחנה עם ישראל, שזה הוכיח את עוצמת אהבת ה' שהתגברה לעם ישראל בכוח התשובה המושלמת שעשו עם ישראל, כמו **שוקולד המר בטבעו, שבתוספת סוכר הוא מתעלה בטעמו וממכר הרבה יותר מסוכר.**

ובמאמר הבא עוד יתחדד בעוצמה הוכחה נוספת לאהבת ה' שהתחזקה והתעצמה על עם ישראל במשכן העדות.

משכן העדות – משכן קטן לארון בתוך המשכן הגדול

ואכן במשכן שהיו הכרובים חלק ממכסה הארון, נראה שהאוהל הקטן כיסה גם את הכרובים, ולא יתכן שחצץ בין הארון לכרובים שהיו חלק מהכפורת שהיא כיסוי הארון? **ויתכן** שדווקא במשכן שהתחדד קדושתו המיוחדת שעד כדי כך שאפילו משה שהיה עולה לשמים לדבר עם ה', ובכל זאת במשכן לא הצליח משה להיכנס לשם כפי שכתוב בסוף הפרשה **"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן"**.

וכפי שכתבתי קודם שהמטרה הייתה להראות לעם ישראל, וכפי שדרש משה והתפלל שמרירות חטא העגל יתהפך למתיקות, כפי שהמים המרים נהפכו למתוקים.

ולכן דווקא במשכן היה לאחר שכבר נצטוו על כל תבנית המשכן בפירוט ואכן כתבנית זו עשו בכל הדורות, נצטוו בציווי מיוחד בנוסף למשכן, לעשות עוד משכן קטן בנוסף שישמש ככיסוי לארון, וזאת בכדי להבליט שלמרות כל הכיסויים בכל זאת קדושת המשכן שבנו עם ישראל לתקן את חטא העגל היה קדושתו עוצמתית ביותר.

שנהה משה רבינו שהיה 40 יום למעלה בשמים אצל הקב"ה, בכל זאת גם משה רבינו לא הצליח להיכנס למשכן למרות הכיסוי הנוסף, וזה הוכיח על התיקון המושלם שעשו בני ישראל בבניין המשכן.

ואולי זה כוונת הגמרא **יומא עב'** "עצי שיטים עומדים", אומרת שלא תאמר **אבד סברן בטל סכוין**, תלמוד לומר: **"עצי שיטים עומדים" שעומדים לעולם ולעולמי עולמים!! ותמוה** וכי מה תועלת יש בהם לאחר גניזת המשכן??? אלא יתכן שזה הכוונה **האהבה העזה** של ה' לעם ישראל שמתבטאת בכינוי **"אמי"** היא **עומדת מאז העמדת המשכן לעד ולעולמי עולמים**, וזה האהבה שתישאר לנו בעת הגאולה לאחר סילוק החרון אף והקטרוגים.

ויתכן שזה הכוונה **"אלה פקודי המשכן"** שהמשכן טמון בו אהבה העזה ביותר של ה' לעם ישראל - **"אמי"**, ואהבה זו **"פקודה" ושמורה לעם ישראל לעד ולעולמי עולמים.**

שואל המדרש רבה נא' ד' מהו העדות? א"ר שמעון ב"ר ישמעאל **עדות הוא לכל באי עולם שיש סליחה לישראל**, שהגויים אמרו אם אחרי 40 יום מאז שבחר בהם ה' ונתן להם את התורה חטאו, בוודאי אין הקב"ה סולח ואין הקב"ה חוזר לאהוב אותם, שנאמר **(איכה ד)" אמרו בגוים, לא יוסיפו לגור"**, כיון שהלך משה לבקש רחמים עליהם, מיד סלח להם הקב"ה, שנאמר **(במדבר יד) "ויאמר ה' סלחתי כדברך"**.

אמר משה רבש"ע שמח אני שמחלת לישראל, אבל אנא **תוכיח לגויים שאין בליבך עליהם**, א"ל הקב"ה חייך **הריני משרה שכינתי בתוכם**, שנאמר **(שמות כה) "ועשו לי מקדש"**, ומכירים שמחלתי להם, לכך נאמר **"משכן העדות"** שעדות היא לישראל שמחל להם הקב"ה.

וכבר הבאתי בפרשת כי תשא את דברי המדרש בפרשת בשלח, שא"ל הקב"ה למשה, כל דבר בעולם נברא לצורך, ואני **מלמדך שעליך להשתמש תמיד להפוך את המר למתוק**, ככתוב **(שמות טו) "ויורהו ה' עץ"** שזה **לשון למוד** שכך ינהג משה בעתיד, וכיון שחטאו בעגל ובקש האלקים לכלות את ישראל, אמר לו משה: רבש"ע מבקש אתה **לאבד ולכלות את ישראל כאילו הם מיותרים בעולם?** וכי לא כך אמרת לי במרה **הוי מתפלל והפוך את המר**

כתוב במדרש רבה נא' ב' **"והמלאכה הייתה דיים"**, נכנס משה אצל בצלאל ראה שהותיר מן המשכן, אמר לפני הקב"ה ריבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר, אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות, הלך משה ועשה בהן, כיון שבא ליתן חשבון אמר להם כך וכך יצא למשכן, ובנותר עשיתי משכן לעדות, וזה כוונת הפסוק **"אלה פקודי המשכן משכן העדות"**.

וראיתי הסבר בעץ יוסף על המדרש מביא ממפרש המדרש **יפה תואר**, שכוונת המדרש שבקודש הקדשים עשה משה אוהל מיוחד כמין משכן להיות בתוכו הארון, והרמז לזה שכתוב **"ויבא הארון אל המשכן"** משמע משכן קטן מיוחד שהיה עשוי לארון בקודש הקדשים.

וזה הפירוש מחודש ביותר, בפרט שכתוב בתחילת פרשת תרומה **"ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו"**, ודרשו בגמרא - **(סנהדרין טז שבעות יד) "לדורות"**, שבכל הדורות יעשו כמו שעשו במשכן, ואם כן פלא עצום איך לא עשו בבית המקדשים משכן ואוהל קטן לארון?!

והנה בבית שני שלא היה ארון אם כן מובן שלא עשו משכן קטן בקודש כקדשים, אבל בבית ראשון שהיה ארון מדוע לא עשו אוהל קטן, בפרט שבבית ראשון הכרובים שעשה שלמה היו עומדים על רצפת קודש הקדשים?!

וטהר ליבנו – פקודי

ואכן כך משמע במדרש ויקהל מח' א' אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה יבזו לו, אבל בני, עשו לי מקדש של יריעות וירדתי ושכנתי בתוכם שנא' "ולא יכול משה לבא

אל אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן", דהיינו שמה ששמה לא יכל להיכנס זה הוכיח את עוצמת הקדושה של המשכן, ועל עוצמת אהבת ה' שהתגברה על עם ישראל.

משכן העדות – משכן

כתוב במדרש א"ר חייא בר אבא למה הגויים דומים? לאדם ששונא את המלך, ורצה להפיל אנדרטה של המלך, אבל הוא פחד מהמלך שיהרגנו, מה עשה חפר בסתר מתחת הבסיס של האנדרטה שמתוך שבסיס יקרוס, יקרוס עמו גם האנדרטה.

אבל קשה, מה קורה כשאין בית המקדש שנים ארוכות, ואין לנו מה למשכן כביכול כנגד חטאינו, ובכל זאת הגויים שעומדים בכל דור לכלותינו בכל זאת אינם מצליחים להשמידנו, ובזכות מה אינם מצליחים???

והתשובה היא כי המשכן לא נחרב אלא נגזז ככתוב עצי שיטים עומדים ודורשת **הגמרא יומא עב'** שעומדים לנצח למרות שנגזזו, דהיינו שהם מגינים על עם ישראל, שגם כאשר עם ישראל חוטאים, עצם הדבר שהמשכן גוזז מעיניהם ואינם זוכים להשתמש בו למרות שהוא קיים, זה עצמו מכפר על עם ישראל גם בעת שהם חוטאים.

כך העובדי כוכבים באים להתגרות בהקב"ה ואינם יכולים, לכן הם באין ומתגרים עם ישראל לעוקרם מהתורה והמצוות ומהעולם, ממשיך המדרש שכל זה רק בשעה שאין להם מה למשכן, אבל המשכן שימש למשכון עבור חטאי עם ישראל בעת חורבן 2 בתי מקדש, וזה כוונת הפסוק "אלה פקודי המשכן", אל תהי קורא כן אלא המשכון, שזה שימש כמשכון על חטאי בני ישראל.

ולפי זה המשכן שבנה משה, שלא חרב לעולם, הוא עדות לקיום עם ישראל לנצח גם בגלות הארוכה, וגם שאלפי שנה אין לנו מקדש למשכן כנגד חטאנו, והמשכן מגן שנצח ישראל לא ישקר.

ובעצם כוונת המדרש, שהגויים לא מצליחים לעקור את עם ישראל, כי המשכן ובתי המקדש מגינים עליהם אפילו כשחוטאים עם ישראל, כי חורבן הבית מכפר על חטאי עם ישראל, וכביכול הקב"ה שפך חמתו על עצים ואבנים.

ועם ישראל חי לעולם, ויזכו בקרוב לגאולה השלימה, ואף על פי שיתמהמה אחכה לו בכל יום שיבוא אמן.

ליצני הדור ההתמודדות עם, כיצד!!

ולכאורה מה כוונת המדרש ישב ופייסם? ונראה שמה רבינו במקום להיפגע ולצעוק על חוצפתם, ובכוח הצעקות היה חונק את דברי הליצנים, ובפרט שמה רבינו יכל להוכיח להם שהוא עשיר מופלג מהמחצב של יהלומים שהקב"ה שם באוהלו, כפי שכתב **רש"י שמות לד' א' "פסל לד"** - הראהו מחצב סנפיריניון מתוך אהלו ואמר לו הפסולת יהיה שלך ומשם נתעשר משה, ומדובר בעשירות מופלגת, שממש אין לו צורך להשתמש אפילו בפרוטה מכספי המשכן.

כתוב במדרש נא' שמה רבינו שמע את ליצני ישראל מדברים מאחרי, שנאמר (שמות לג) "והיה כבוא משה האהלה ירד עמו הענן ועמד פתח האהל ודבר עם משה (שם) והביטו אחרי משה", ומה היו אומרים? ר' יוחנן פירש לטובה, שאמרו **אשרי יולדתו** של זה, ומה היא רואה בו, כל ימיו הקב"ה מדבר עמו, **כל ימיו הוא מושלם להקב"ה**, ואילו ר' חמא אמר שריכלו ודברו רע על משה רבינו שהיו אחד אומר לחברו: ראה עורפו השמן של בן עמרם, שהשמין על חשבוננו, וחברו אומר לו, אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהא עשיר? דהיינו שחשדו שגנב מכספי תרומת המשכן.

במקום זה משה בא בגישה פייסנית, ולא בכעס מתוך פגיעה בכבודו, אלא בא והתיישב עמם לחשבון חד וברור, מתוך רצון טוב להוכיח להם שכל כספי המשכן הלכו בדיוק למטרת המשכן לפי חשבון מדוקדק, ואפילו בטעות או מתוך עצלות או זלזול, לא השתמש חלילה בכספי המשכן, ודווקא גישה עדינה זו התקבלה באהבה אצל כל עם ישראל, וקנה את אמונם של ישראל ולא מתוך כפיה וחניקות דעתם.

כששמע משה כך, א"ל משה חייכם נגמר המשכן, אתן לכם חשבון, אמר להם בואו ונעשה חשבון הוי ואלה פקודי המשכן: ותוך כדי החשבון שפירט להם, שכת 1775 שקלים, שהשתמש בהם לווים לעמודים, נלחץ משה רבינו שעכשיו יחשדו כלל ישראל שגנבם, האיר הקב"ה עיניו וראה אותם עשויים וויים לעמודים.

וכפי שכתבתי קודם בתחילת הפרשה, שמה רבינו רק פירט להם את חשבון הכסף שנכנס בסכום מדויק של מחצית השקל מכל יהודי מגיל 20, אבל בזהב ושאר נדבות המשכן שנדבו כרצונם כנדבת לבם, לא היה שייך לחשבן כמה נכנס וכמה הוציאו, אבל היות ומשה בא בגישה פייסנית, וישב אתם ברוגע על חשבון הכסף, זה קנה את לבם ואת אמונם.

אותה שעה נתפייסו כל ישראל על מלאכת המשכן, דהיינו שהאמינו שמה לא לקח פרוטה לעצמו מכספי המשכן, ואיך הצליח להרגיעם שיאמינו ביושרו, עונה המדרש ע"י **ש"ישב ופייסן"**, בכך שישב ועשה אתם חשבון, וזאת למרות שהקב"ה העיד עליו **(במדבר יב) "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא"** ובכל זאת בגלל דברי הליצנים טרח משה לפייס את עם ישראל ולעשות עמם חשבון מפורט.

ומזה נלמד דרך חיים, שאכן יש ליצנים רשעים שמדברים סרה נגד גדולי ישראל, והיות והציבור מושפע מדעות הליצנים זה לא חכם להתנגח בכעס ולתקוף את הליצנים, אלא ברוגע שמשדר אמון להסביר ולפרט ולנמק הכל, וזה הדרך הטובה ביותר להוריד את השפעת הליצנים הרעה מכלל הציבור.

וזוה נוגע גם לרב או מחנך שמוסר שיעור לתלמידים, אם יש תלמיד שמתנדב לשמש כליצן השיעור, ופוגע בסמכות המחנך לעיני כל התלמידים בכך שמטיח אשמות נגד הרב המחנך, לא חכם מצד המחנך לתקוף בחריפות את הליצנים ולהשתיקם באגרסיביות, כי אז עדיין רושם דברי הליצנים עדיין מושרשים בלב התלמידים, שבתוך ליבם הם מפקפקים ביושרו ובצדקת דרכו של הרב המחנך.

אלא הכי מומלץ לרב המחנך, להראות רוגע, ולא יראה חלילה שהצליחו לפגוע בו ולערער את שלוות נפשו, כי אז הליצנים ירגישו שהצליחו במטרתם להפיל את המחנך, אלא ברוע מוחלט כאילו פגעו באדם

וטהר ליבנו – פקודי

זר ולא קשור אליו, ובשלוות נפש מסביר ומוכיח את צדקת דרכו, ולא דווקא לליצנים, אלא כלפיי כלל תלמידים שעדיין דעתם לא נגדו באופן מוחלט.

והכי מומלץ לא חלילה להתנצל ולהצטדק בפני תלמידיו שהרי הוא באמת לא פשע ולא חטא כנגדם, אלא באופן חכם יסביר להם צדקת דרכו, ואפילו בשילוב הומור קל, יהפוך את הליצנות ואת הפגיעה לשבח ולתעודת יושר, כך הוא משרה אווירה רגועה ושליטה עצמית בלתי מעוררת, וכך לא רק שתלמידיו לא יפקדו בו, אלא ערכו יעלה בעיניהם, שהוכח להם שיש למחנך עוצמה פנימית, ויודע לנווט את הספינה בין הגלים הגבוהים ובעת סערה ביד אמונה ובשלוות הנפש ובשליטה עצמית ובחוכמה עצומה. נייער באופן מוצלח את החוצפה ועוד הפכה בחכמה למעלה.

ליצנות על גבי ליצנות – מתי צוחקים על הליצנים?? ואיך מכניעים אותם?

פירשו את העיכוב כאשמתם שעדיין לא תיקנו את חטא העגל, והקב"ה ממתין שיתקנו לגמרי את חטאם.

וּכְתוּב בַּמִּדְרָשׁ נִבְּא, שְׁמִיד בְּחֹדֶשׁ נִיסָן, הַתְּחִיל מֹשֶׁה לְצַחֵק עַל הַלִּיצָנִים שֶׁפָּקְדוּ בּוֹ "כְּכַתּוּב וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן", וְנִסְתָּם פִּיהֶם בְּבוֹשָׁה, וּמֹשֶׁה רִבִּינוֹ אָמַר לְלִיצָנִים עֲצֻמָּם בּוֹאוּ וְנִקְּיִם אֶת הַמִּשְׁכָּן.

וְאָכַן כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ בְּסוּף אוֹת ב', שֶׁהַלִּיצָנִים עֲזְבוּ כָל מִלְאכְתָּם וּבָאוּ לְעֹזֵר לְמֹשֶׁה רִבִּינוֹ לְבַנוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן, מִתּוֹךְ הַכְּנָעָה וְשִׁלּוֹם, וְכַפִּי שֶׁכָּתַב הַמִּדְרָשׁ נִבְּא "וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה" ר' תְּנַחֲוּמָא בְּרַ אַבָּא פִּתַח (תְּהִלִּים מֵה) "לְרַקְמוֹת תּוֹבֵל לְמַלְךְ בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהֶם רְעוּתֵיהֶם מוֹבָאוֹת לָךְ", לְרַקְמוֹת זֶה הַמִּשְׁכָּן, תּוֹבֵל לְמַלְךְ זֶה מֹשֶׁה שֶׁנִּקְרָא מֶלֶךְ, וּמִשְׁמַעוֹת הַמִּדְרָשׁ שֶׁכָּל עַם יִשְׂרָאֵל הֵבִיאוּ בְּשִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ שִׁלּוֹם אֶת הַמִּשְׁכָּן, וְאוֹתָהּ שָׁעָה מֹשֶׁה הָיָה כְּמֹלֵךְ.

כִּי בְּרַגַע שֶׁהַלִּיצָנִים בְּעֲצֻמָּם נִכְנְעוּ וּבְבוֹשָׁת פָּנִים עֲצוּמָה, עֲזְבוּ אֶת מִלְאכְתָּן, וְכִי אֵיזָה מִלְאכָה עָשׂוּ בְּמִדְבַר כִּשְׁכַל צוּרְכֶם קִיבְלוּ מֵהַקְּבִ"ה בְּלִי עֲבוּדָה? אֵלָּא יִתְכֵן וְהַכּוֹוֹנָה מִמִּלְאכְתָּ הַלִּיצָנוֹת וְהַמְרִיבוֹת וְהַמְחַלְקוֹת, וּבָאוּ הֵם בְּעֲצֻמָּם וְעֹזְרוּ לְמֹשֶׁה לְהֵבִיא וּלְבַנוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן, וְזֶה הַמֶּלֶךְ אֶת מֹשֶׁה עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל, שֶׁאִפְלוּ הַמּוֹרְדִים נִכְנְעוּ בְּפָנָיו.

וְאַחֲדוֹת הַדְּעוֹת בְּעַם יִשְׂרָאֵל גָּרַם שֶׁתִּשְׁרַה שְׂכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יָדָם, כְּפִי שְׁבַא' סִיּוֹן הִגִּיעוּ כְּאִישׁ א' בְּלִב א' לְהַר סִינִי, וּבְכּוֹחַ הָאַחֲדוֹת הָיוּ רְאוּיִים לְהִשְׁרָאֵת הַשְּׂכִינָה וּקְבַלְתָּ הַתּוֹרָה.

וְאָכַן הַקְּמַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהִיא תִּיקוּן לְחֹטֵא הָעֵגֶל, הִיא צוּרֵךְ שִׁיחָה בְּאַחֲדוֹת בְּלִב א', וְכֹאשֶׁר הַלִּיצָנִים גַּם נִכְנְעוּ, זֶה יִצֵּר אַחֲדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל וְהַכְּשִׁיר אֶת הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה בְּמִשְׁכָּן, וְזֶה עֲצֻמוֹ הוֹכִיחַ לְלִיצָנִים שֶׁבְּלִיצָנוֹת שָׁעָשׂוּ קוֹדֵם עַל מֹשֶׁה זֶה עֲצֻמוֹ גּוֹרֵם עֵיכוּב בְּהִשְׁרָאֵת הַשְּׂכִינָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל.

וְאָכַן כְּאִמּוֹר קוֹדֵם, מִחֲנֵךְ שֶׁנִּתְקַל בְּחוּצְפָה וְלִיצָנוֹת פּוֹגַעַת נִגְדוּ מִתְלַמֵּיד שֶׁמִּתְחַצֵּף נִגְדוּ, אִם אֵינוֹ נִפְגַּע וְכּוֹעֵס אֵלָּא נִשְׂאֵר בְּשִׁלּוֹת הַנֶּפֶשׁ, וּמוֹצֵא לְעֲצֻמוֹ אֶת הַזְּמַן הַנִּכּוֹן לְהַגִּיב, וְלֹא מִגִּיב בְּזִמְנֵן שֶׁהַתְּלַמִּידִים שֶׁהִתְחַצְפוּ בְּחָרוּ שִׁיגִיב.

אֲזִי לְעִיתִים הוּא יִמְצֵא זְמַן מוֹשֵׁלֵם בּוֹ יִגְרוּם לְלִיצָנִים לְהִתְבַּיֵּשׁ בְּלִיצָנוֹתָם וְעוֹד לְגָרוּם לָהֶם לְשִׁתֵּף עִמּוֹ פְּעוּלָה וּלְבַנוֹת עִמּוֹ דְּבָרִים טוֹבִים, וּבְכֵךְ אוֹתוֹ מִחֲנֵךְ הוֹפֵךְ לְמַלְךְ, כִּי גָרַם שֶׁמִּתְנַגְּדוּ הִפְכוּ לְנִכְנְעִים וּלְמִשְׁתַּפִּי פְּעוּלָה מִתּוֹךְ הַכְּנָעָה וּשְׂמִחָה, זֶה שִׂיא הַשְּׂלִימוֹת. וְאָכַן רַק מִחֲנֵךְ שֶׁלֹּא נִפְגַּע וְשׁוֹלֵט עַל עֲצֻמוֹ בְּאִמְתָּ יִכּוֹל לְהִגִּיעַ לְהִשְׁגִּים עֲצוּמִים כְּאֵלוֹ, וּבְסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הַלִּיצָנִים הוֹפְכִים לְמוֹבִילֵי הָאוּוִירָה הַטּוֹבָה וְהַמְשַׁמַּעַת לְמַחְנֵךְ הַכִּי טוֹבִים וְהַכִּי מוֹשֵׁלֵמִים.

בקע לגולגולת – כנגד איש כופר נפשו

"גולגולת" ולא איש, כי ירדו ברמתם הרוחנית, וגם "בקע" שכל יהודי הרגיש "בקוע" שבר כלי בגלל חטא העגל.

וְהִנֵּה מִצְאָנוּ לְשׁוֹן "בְּקֻעַ" אֲצֵל רִבְקָה אֲמַנּוּ כְּשֶׁאִלְעִזָּר נָתַן לָהּ מִתְנַנֹּת כְּתוּב "וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֵה לָהּ מִחֲרִישׁ לְדַעַת הַהֲצִלִּיחַ ה' דְּרָכּוֹ אִם לֹא: וְהִיא כְּאִשֶׁר כָּלוּ הַגְּמִלִים לְשִׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בְּקֻעַ מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יָדָיו עֲשֵׂה זָהָב מִשְׁקֵלִים" בְּרֵאשִׁית כ"ד כ"ב, וְכָתַב רִש"י "בְּקֻעַ" כִּנְגַד מִחְצִית הַשְּׁקֵל, וּשְׁנֵי צְמִידִים כִּנְגַד 2 לוחות הברית, עֲשֵׂה זָהָב כִּנְגַד 10 דְּבָרוֹת.

בַּמִּדְרָשׁ רַבָּה שֶׁם, מְסוּפָר עַל עוֹד לִיצָנוֹת שֶׁדִּיבְרוּ נֶגֶד מֹשֶׁה רִבִּינוֹ, שֶׁכֹּאשֶׁר מֹשֶׁה בָּנָה אֶת הַמִּשְׁכָּן הָיוּ לִיצָנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: וְכִי יִתְכֵן שֶׁהַשְּׂכִינָה תִשְׁרַה עַל יָדֵי בֶן עַמָּרָם???

וְאָ"ד יוֹחֲנָן שְׁלִמְרוֹת שְׂרָאוֹ שִׁישׁ סִיעֵתָא דְּשִׁמְיָא עֲצוּמָה שֶׁתּוֹךְ 3 חֲדָשִׁים הַצְּלִיחוּ לְסִיִּים אֶת מִלְאכְתָּ הַמִּשְׁכָּן, בְּכָל זֹאת הָיוֹת וּמִחְנוּכָה מֹשֶׁה רִבִּינוֹ קִיפַל אֶת הַמִּשְׁכָּן לְמִשְׁךְ 3 חוֹדָשִׁים, וְלֹא הִעֲמִידוּ עַד נִיסָן, לָכֵן לְגַלְגּוֹ וְהִתְלוּצְצוּ עַל מֹשֶׁה, שֶׁמֹּשֶׁה לֹא מְעַמֵּיד אֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי יוֹדַע שֶׁשִּׁיקֵר וְלֹא תִשְׁרַה שְׂכִינָה בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו.

אֲבָל הָעֵיכוּב הָיָה כִּי הַקְּבִ"ה נִתְכוּוֹן לְהַעֲמִיד הַמִּשְׁכָּן בְּחוֹדֶשׁ נִיסָן חוֹדֶשׁ בּוֹ נוֹלַד יִצְחָק אֲבִינוֹ, וְאָכֵן כְּשֶׁהִגִּיעַ חוֹדֶשׁ נִיסָן אֲמָרָה רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ "תִּתְאַלְמַנָּה שְׁפִתֵי שְׁקֵר" אוֹתָם שֶׁהִתְלוּצְצוּ וְדִבְרוּ נֶגֶד מֹשֶׁה שֶׁשִּׁיקֵר וְנִכְשַׁל.

וּמִסִּיִּים הַמִּדְרָשׁ: כִּיּוֹן שֶׁאֲמַר הָאֱלוֹקִים לְמֹשֶׁה שִׁיקֵם אֶת הַמִּשְׁכָּן, הַתְּחִילוּ טוֹעֲנִים אוֹתוֹ וּבָאִים כָּל אֶחָד וְא' מִמִּלְאכְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה".

וְאָכֵן עַל לִיצָנוֹת זֶה מֹשֶׁה רִבִּינוֹ לֹא הִגִּיב כָּלל, אֵלָּא בְּרָאוֹתוֹ שְׁלִמְרוֹת הַלִּיצָנִים שֶׁטַעֲנוּ שֶׁלֹּא תִשְׁרַה שְׂכִינָה בְּמִשְׁכָּן שְׁבוּנָה מֹשֶׁה, בְּכָל זֹאת תּוֹךְ יוֹמִיִים עִם יִשְׂרָאֵל הַזְּדַרְזוּ לְתִרוּם יוֹתֵר מִהַנְּדָרֶשׁ, כִּי לֹא קִיבְלוּ אֶת דְּבָרֵי הַלִּיצָנִים בְּזֶה.

וּבְפִשְׁטוֹת, כִּי עִם יִשְׂרָאֵל רָאוּ בְּאוּפֵן חֵד וּבְרוּר שֶׁדְּבָרֵי הַלִּיצָנִים שֶׁטוֹת גְּמוּרָה הִיא, שֶׁהָרִי רָאוּ שֶׁהֵם נִאֲלָצוּ לְהִסִּיר אֶת עֲדֵיִים הָרוּחָנִי שֶׁקִּיבְלוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה, וְאֵילוֹ פָּנֵי מֹשֶׁה קָרְנוּ מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, וּבִשְׁעָה שֶׁלִּימְדָם תּוֹרָה הִסִּיר אֶת הַמְּסִיכָה מִפָּנָיו, וְרָאוּ אֶת קָרְנֵי הוֹד הַשְּׂכִינָה שֶׁשֶׁרְתָה עֲלָיו, וְזֹאת לְאַחַר שֶׁהִיא 120 יוֹם לְמַעֲלָה בְּשָׁמַיִם וּלְמַד עִם הַקְּבִ"ה בְּלִי לְאֲכֹל וּלְשִׁתּוֹת כְּמִלְאָךְ.

וְלָכֵן מֹשֶׁה רִבִּינוֹ לֹא הִגִּיב לְדְּבָרֵי הַלִּיצָנִים, כִּי לֹא הִיא צוּרֵךְ, וְלֹא הִיִּיתָה הַשְּׁפָעָה כָּלל לְדְּבָרֵיהֶם, וְיִתְכֵן שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל

בְּפִרְשָׁתָנוּ כִּשְׁעָשׂוּ חֲשׁוֹן שֶׁל הַכֶּסֶף שֶׁהִשְׁתַּמְשׂוּ לְצוּרֵךְ בְּנִיִּית הַמִּשְׁכָּן נִכְתַּב "בְּקֻעַ לְגַלְגַּלְתָּ מִחְצִית הַשְּׁקֵל בְּשִׁקֵּל הַקֹּדֶשׁ לְכָל הָעֵבֶר עַל הַפְּקוּדִים", וְאֵילוֹ בְּעִיקָר פִּרְשַׁת מִחְצִית הַשְּׁקֵל – בְּפִרְשַׁת כִּי תִשָּׂא, כְּתוּב לְשׁוֹן אַחֲרֵת לְגַמְרִי, "אִישׁ כּוֹפֵר נִפְשׁוֹ" – אִישׁ וְלֹא גוֹלְגוֹלָתָהּ, וְלֹא מוֹזְכֵרֵת הַמִּילָה "בְּקֻעַ", וְהַדְּבָרִים צְרִיכִים בִּיאוֹר.

וְהַתְּבוֹנְנָתִי, שְׁאוּלֵי קוֹדֵם חֹטֵא הָעֵגֶל הָיוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּגֵדֵר "אִישׁ" אָדָם שֶׁלֵם, אֲבָל לְאַחַר חֹטֵא הָעֵגֶל הֵם מְכוֹנִים

וטהר ליבנו – פקודי

ולכאורה אם זה כנגד השקלים שהיו מכסף מדוע הביא לה מזהב? ואולי כי אין עניות במקום עשירות, שמתנה לכלה נותנים יקר והוא הזהב מול הכסף, וכמו כן למה נתן לה נזם ולא עגילים ואולי כי לא רצה להזכיר חטא העגל.

והתעמקתי שאולי טמון כאן עוד יותר, שהנה מצד אחד כתוב "נזם זהב", וזה הזכיר לי את הפסוק **במשלי יא' "נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם"**, והרי **עשו נמשל לחזיר** כפי שכתב רש"י בראשית כו' לד' **"בן ארבעים שנה"** - עשו היה נמשל לחזיר שנאמר **תהלים פ' "יכרסמנה חזיר מיער"** החזיר הזה כשהוא שוכב פושט טלפיו לומר ראו שאני טהור. (וכן **בחזקוני** - על הפסוק שם כד' והנה תומם - חסר יו"ד, שכל התאומים דומים זה לזה אבל כאן האחד איש שעיר והאחד איש חלק. עשו נולד ערל ויעקב נולד מהול. האחד אדמוני והאחד יפה. **עשו חזיר ויעקב שה**).

ולפי זה מובן מדוע **המן הרשע** חשב ששקליו ינצחו את שקלי בני ישראל, עד שאמר לו הקב"ה **רשע כבר קדמו שקליהם לשקליך** - גמ' מגילה יג', שהרי בפסוק כתוב קודם **"נזם זהב"** עוד לפני **"בקע משקלים"**. ועל זה אמר הקב"ה **רשע קדמו שקליהם לשקליך**, כי **"רבקה"** שמה רומז על המילה **"בקע"**, שהרי ע' במספר קטן יוצא 7, וכן ר ה מרבקה יוצא 7, והיא רבקה קדמה לעשו ויעקב, והיא בחרה לאהוב רק את יעקב.

ולפי זה הסבר הפסוקים **במשלי ייד ליד לא ינקה רע וזרע צדיקים נמלט, נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם: תאות צדיקים אך טוב תקות רשעים עברה"**, שעשו במעי אמו ניסה בידיו להרוג את אמו ואת יעקב, כמובא **בבעל הטורים** תולדות על **"אדמוני"** וכן **במדרש הגדול, ובילקוט שמעוני בראשית כה'**, ובכל זאת יעקב הצדיק נמלט לחיים.

והנה בזמן שעם ישראל במצב של ירידה רוחנית, הם בבחינת **"יעקב"** שזה משורש **"עקב"** שאחז בעקב אחיו, ובעצם זה אותיות **"בקע"**, והאות י' זה כביכול אות מוספת ככתוב **"ויעקבני"**, ואילו עם ישראל במצב רוחני טוב הם בגדר **"ישראל"** שיש בזה **"איש"** ושרית עם אלוקים ותוכל.

ועל זה יעניש ה' את עשו כמובא **בנביא עמוס א' יא' שה'** יעניש את אדם על פשעיהם ונמנה שם **"ושחת רחמיו"**, ובספר **מנחת שי** מביא - **שבמדרש ילמדנו** פרשת כי תצא כשיצא ממעי אמו חתך מיתרין שלה שלא תלד (את יעקב).

ואולי נסתר כאן רמז גדול מאוד, שאפילו בזמן שעם ישראל בירידה רוחנית בכל זאת הם ינצחו את כוחו של עשו, שגם בחינת **"בקע"** ינצח את **"נזם זהב"**.

ולפי זה המושך הפסוק, **"נזם זהב באף חזיר"**, זה עשו שנולד לרבקה שהיה צבוע ומרמה אביו שכשר הוא ששאלו איך מעשרים את המלח ואת התבן, וגם כיבד מאוד את אביו שאולי זה בחינת הזהב, כמובא **במדרש (בראשית רבה סה-א) שמעורב בו הסייט עם סימן טהרה שכיבד אביו ואמו**.

ולמה הם מנצחים, כי מתוך הבקע לגולגלת, צרפו הכל, שזה מסמל אחדות ישראל, וזה כנגד **קטרוג המן "עם אחד מפורז ומפורד"**, אלא אחדו את כל החצאים ועשו מהם אדנים שהם מעמידים את הקרשים, ועל הקרשים נכתב **"עצי שיטים עומדים"**, ודורשת **הגמ' יומא עב' לעד ולנצח נצחים** שלא אבד סברס, שכוחם וזכותם עומדת לעד, ומגינים על עם ישראל גם בעת שאין בית המקדש וכביכול עם ישראל בגלות ובמדבר.

אבל אמו רבקה שהיא **"אשה יפה"** ככתוב שם טז' **"והנערה טובת מראה מאד"**, לא אהבה את עשו **"וסרת טעם"**, שידעה שעשו צבוע כחזיר והוא רשע, ולא היה לא טעם לאהוב אותו למרות שהוא בנה לעומת יצחק שאהב את עשו, (או שנפרש שסרת טעם - שאמרה אם כן למה זה אנוכ).
עכ"פ אכן יעקב תאוותו הייתה רק טוב, איש תם יושב אהלים, ואילו עשו הרשע תאוותו להרוג את יעקב עברה, או שבכללי כל תאוות הרשעים בעולם הזה אינו שווה כלום כחלום יעוף וכאבק פורח.

ולצעדנו למרות שבעוונותינו הרבים עם ישראל לא מאוחד, ועל זה עניינו מלא דמעה, בכל זאת הקב"ה ברחמיו נתן לנו כוח התורה לשבור את כוח עשו הרשע, **שכנגד "נזם זהב" של עשו, יש לנו "נזם זהב" שתנן לנו ה'**,

כמובא ביחזקאל טז' יב' "ואתן נזם על אפך ועגילים על אזניך ועטרת תפארת בראשך", שזה מדבר על ארון ברית ה' שמרמז על כוח וזכות התורה הקדושה, ואין לנו שיעור רק התורה הזאת, שבזכותה נזכה לנצח את הנזם זהב של עשו שהוא זכות כיבוד אב של עשו.

המשכן משכן העדות – האם נבנה בית מדרש חדש לשיעורי משה רבינו בחנוכה?

השניות ולאחר שנצטווה על המשכן, ולדברי האבן עזרא זה היה לאחר תרומת המשכן.

כתוב במדרש רבה נא ב בשעה שא"ל הקב"ה למשה שיעשה המשכן, מיד ויבואו כל איש וגוי בכמה ימים הביאו כל הנדבה, א"ר יוחנן 22 בקרים הביאו והותר, שנאמר **והמלאכה הייתה דים**, נכנס משה אצל בצלאל ראה שהותר מן המשכן (ולמרות שכבר בימי המגבית כתוב שמשה הכריז להפסיק לתרום כי יש נותר, בכל זאת יתכן שאין סומכים על הנס ולכן רק בסיום המלאכה בא משה לבדוק האם יש נותר).

והקשתי שאם תרמו לצורך המשכן איך היה מותר להשתמש בזה לצורך אוהל ללימוד תורה? והאם הוראת הקב"ה המפורשת זה היתר שמותר לשנות ממטרת הצדקה, או שכאן הייתה הוראת שעה מיוחדת? ואכן בגמרא ב"ב ח' ע"ב דנה בעניין שינוי מטרת צדקה.

אמר לפני הקב"ה ריבון העולם **עשינו את מלאכת המשכן והותרנו** מה נעשה בנוותר אמר לו **לך ועשה בהם משכן לעדות**, הלך משה ועשה בהן, כיון שבא ליתן חשבון אמר להם כך וכך יצא למשכן וביתר עשיתי משכן לעדות, וזו הכפילות **"אלה פקודי המשכן משכן העדות"** כי היו 2 משכנים.

ובדקדוק דברי המדרש, משה רבינו בא לבצלאל רק לאחר שסיימו את כל מלאכת המשכן, וכפי שאמר משה להקב"ה **עשינו את מלאכת המשכן והותרנו, וכידוע כמובא בפסיקתא רבתי ו ה מלאכת המשכן הסתיימה בכה' בכסליו**, והיה מקופל עד א' בניסן שאז נצטווה משה להקים את המשכן.

ובתחילת הפרשה כתבתי בשם המפרשים שהכוונה לאוהל מועד שעשה משה רבינו לאחר חטא העגל שנטה אוהלו מחוץ למחנה וכל מבקש ה' בא לשם ללמוד תורה, ועל פי רש"י זה היה רק לאחר יום כיפור שירד עם הלוחות

והנה כאשר סיימו את כל מלאכת המשכן כתוב בפרשתנו, **"ותכל כל עבדת משכן אהל מועד, ויביאו את המשכן אל משה"**, ויתכן שעוד קודם שהביאו למשה את כל חלקי המשכן וכליו, משה בא בכה' בכסליו לבצלאל לבדוק שהכל

וטהר ליבנו – פקודי

וממילא אין בשימוש בנותר שנתרם למשכן הורדה בקדושה, כי בעצם הנותר שימש למקום איכסון למשכן וכליו למספר חודשים עד ניסן, ורק החליפו מקום, דהיינו שבמקום לבנות חדש לאכסון המשכן, השתמשו באהל הישן שהיה ספוג בתורת משה רבינו, ותמורת זה בנו למשה אהל חדש לבית מדרש, שלא יפסק הלימוד והשיעורים.

ולפי זה מובן באופן נפלא דברי המדרש נא (ז) **משכן העדות** מה העדות זו תורה שהם יגיעים בה אמר האלוקים בזכות התורה ובזכות הקרבנות אני מציל אתכם מגיהינום, דהיינו שהקב"ה סיבב שיהיה מתרומת המשכן בניית בית מדרש חדש ללימוד התורה, כי הקב"ה רצה להבליט שהיגיעה בתורה ביחד עם עבודת המשכן שבה מקריבים קורבנות זה מה שמגן ומציל את עם ישראל מהגיהינום.

ואם כן כה' בכסליו גם בשנת הקמת המשכן לא הפסיד כ"כ, כי בו ביום הקימו בית מדרש חדש לשיעורי משה רבינו, ואור התורה עוצמתי ביותר כי זה נשאר תמיד גם בעת שאין משכן וגם בזמן חורבן בית המקדש, ואכן נס חנוכה היה כי רצו היוונים להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ובכוח התחדשות שיעורי התורה של משה כה' בכסליו, התחדש בנס חנוכה עבודת בית המקדש בטהרה ובשלימות, וכך היה גם כוח התורה וגם כוח עבודת הקורבנות יחד שמגן על עם ישראל כדברי המדרש.

אלה פקודי – ותשחק ליום אחרון, חידוש עצום על "שבע יפול צדיק וקם"

ואילו הרשע בנפילה 1 מתייאש על אותו יום ואז משתרח בו התאוה והחטא כמו שדיאטה נהרסת ביום של השתוללות של אכילה בלי מעצורים בגלל שהיום ממילא אבוד.

ויתכן שרשע כתוב לשון עתיד או כי אצל הצדיק שכתוב תחילה כתוב לשון עתיד, או כי הרשע מלבד ההיתר שטוען מחר נתחיל דף חדש, שזה מכשיל אותו לגמרי וכאמור, מלבד זאת הרשעים "יכשלו" הרשעים מתייאשים בנפילה אחת בטענה שתמיד הם ימשיכו להיכשל, ונמאס להם ממלחמה אבודה ונצחית.

וזה מתקשר לפקודי המשכן משכן העדות, שפקודי זה חשבון, שחייב חשבון מדויק, וצדיק שחי עם חשבון מדויק, לא מתפתה להמשיך לחטוא כל היום לאחר הנפילה, אלא מחשב את רוב היום שיהיה בתשובה ומעשים טובים כך הנפילה בטלה ברוב עצום של ימים עמוסים בתשובה ומעשים טובים.

וכך כל רגע ורגע הוא אצל צדיק בבחינת "פקודי המשכן" שכל יהודי נצטוו לעשות מקדש בתוכו, ובחשבון כל רגע כמה נוצל לטובה הוא בונה וחזק את המשכן והמקדש שבתוכו, ולא יתפעל מהליצינים ועצות היצר שאפילו הלחיצו את משה בחשבון עד שנזכר בווי העמודים, כפי שכתבי רבות בפרשתנו, כך לא ניבהל מהיצר הרע שבא לבלבל אותנו ולייאש אותנו מהחשבון הנכון לעבודת ה'.

ועל ידי זה זוכים לכתוב במשלי לא' "עוה והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", שכדברי המדרש רבה שמות נב' ג' על הפסוק "ויביאו את המשכן", שיום אחרון הכוונה למתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא, ועל פי דברנו הקודמים מתאר נפלא בס"ד.

שאצל הצדיקים כל יום הוא יום אחרון, שבוה הוא צוחק על היצר הרע שאומר היום חגוג ותשתולל ומחר תפתח דף חדש, אבל הצדיק אומר לו אין דף חדש בשום יום הבא כי בכל יום יש נפילה, אז היום לאחר הנפילה מיד אחזור בתשובה ואתקן שהנפילה תתבטל ברוב תשובה ומעשים טובים, ושהחטא לא ישתרש ולא יהפך להיתר חלילה, אפילו לא להיתר זמני עד מחר, כי זה יום אחרון.

מוכן, ולאחר שראה שהכל מוכן ביקש מעם ישראל שיביאו הכל לאהל שלו שהיה מחוץ למחנה.

והיות ומשה ראה בכה' בכסליו שנותר כסף לאחר שסיימו את כל מלאכת המשכן, שאל משה את הקב"ה מה לעשות בכסף הנותר, והקב"ה אמר לו לבנות בנותר אוהל מועד, בית מדרש לשיעורים של משה רבינו.

ולכאורה קשה, שהרי כבר היה למשה אהל מועד שבו לימד תורה ממוחרת יום כיפור או כמה ימים לאחר מכן במשך 3 חודשים עד כה' בכסליו, זמן סיום מלאכת המשכן?

והתירוץ בפשטות הוא, שהיות והביאו את כל המשכן המפורק וכליו לאהל משה רבינו, אם כן האוהל מועד שהיה ללימוד משה ושיעוריו לעם ישראל, נתפס לשימוש אכסון כל המשכן וכליו, וממילא הספסלים שהיו בבית מדרש שאותם היה מסדר יהושע לשיעורי משה רבינו היו מחוץ לאהל שהתחיל לשמש לאיכסון.

אבל הקב"ה עוד קודם שמילאו את אוהל מועד של משה במשכן וכליו, כבר הודיע למשה שבנותר יבנה אוהל מועד חדש, ויתכן שאכן ככה' בכסליו נבנה הבית מדרש החדש של משה רבינו שלא יהיה יום שלא יהיה בו שיעור תורה, ואולי זה נבנה עוד קודם או מיד לאחר שהביאו את כל חלקי המשכן לאהל משה.

בליל שבת הייתי בשלום זכר ושאלנו הסבא הרב אהרן לוי שליט"א על המילה פקודי האם יש לי מה לחדש בזה?

ובס"ד חשבתי ועניתי, שהנה במדרש רבה מובא ש"אלה" בא לתקן את "אלה", דהיינו את חטא העגל שאמרו אלה אלוהיך ישראל, ולפי"ז אפשר שכנגד עונש העגל "וביום פוקדי ופקדתי", כנגד זה בא "אלה פקודי" שתרמו זהב כנגד הזהב שתרמו לעגל, תקנו להיפך שתרמו זהב למשכן.

וזה בבחינת תשובת המשקל, עוד קודם בניית המשכן, שאז זכו לתשובה שלימה מתוך אהבה ולהשראת השכינה.

והשנה יום אחרון שלפני פורים עם תלמידי בכיתה ח' ת"ת תורת אמת ב"ב למדנו כולנו בהתמדה והתחדשו חידושים נפלאים, והנה החידוש העצום שמתחבר לפרשת פיקודי, שעל ידי חשבונות נכונים אפשר לנצח את ליצנות היצר ובוה ניצולים מיצר הרע שלא ישלוט בנו, ומתקנים את החטאים הקודמים, אפילו חטא העגל שחשבון פרעונו ממתין לעם ישראל לתשלום במשך הדורות.

והחידוש הוא על הפסוק "שבע יפול צדיק וקם, ורשעים יכשלו ברעה" - משלי כד' טז'. שלכאורה קשה מדוע כתוב 7 יפול לשון עתיד, ולא כתוב 7 נפל צדיק וקם? וכמו כן הקשה תלמידי יאיר זר - חן ני"ו ומה עניין מספר 7, ובכלל הקשה תלמידי מאיר שמחה זלושינסקי ני"ו וכי הצדיק סופר כל נפילה באיזה מספר הוא אוחז?

ונראה שזה כנגד 7 ימי השבוע כולל שבת, שצדיק בכל יום יכול ליפול, אבל הוא לא מתפתה ליצר הרע שאומר היום כבר אבוד כמו בדיאטה שיום שאדם אוכל מסיבה מסיומת בחתונה סעודה טובה, הוא מתפתה לומר היום שרוף ונצל אותו לעוד אכילה לא מבוקרת וממחר שוב דיאטה, אלא צדיק מיד לאחר הנפילה מיד קם ואומר המשך היום יהיה מושלם, ואל תגיד מחר דף חדש שהרי בכל יום נפילתי, וכי לעולם אהיה רשע?

אלא עדיף שמיד היום לאחר הנפילה אחזור בתשובה וככה רוב היום הוא בתשובה ומעשים טובים מול כמה רגעים של נפילה של עבירה.